

Іван Сміян

*Цей творчий здобуток присвячую
своїм діткам (Олександру, Світлані)
та онукам (Івасику, Катерині, Вікторії)*

**Людина, творіння природи, стає
її царем, живе нею і пізнає її. (Отже)
наслідок пізнає свою причину.**

Іван Федорович

CANTUS CYCNEUS

(Лебедина пісня)

Тернопіль
2021

УДК 82-94
С50

В авторській редакції

Дизайн обкладинки: *Світлана Бедна*

Сміян І.
С50 Сміян І. Cantus cygneus (Лебедина пісня) / І. Сміян. — Тернопіль, 2021. — 70 с.

УДК 82-94

© Сміян І., 2021

Це моє творче оповідання сповнено, насамперед, оптимізмом, радістю, надією... Але ж мені за дев'яносто!!! І хочу сподіватися, що і мені, як і «ЦЕЗАРЮ ГОДИТЬСЯ ПОМЕРТИ СТОЯЧИ (Джерело —повідомлення Светонія про останні слова імператора Веспасіана).

Адже «Усі ми хочемо бути щасливими (Beati omnes volumus)» та усвідомити такі слова: «ПРОСТИТЬ І ПРОЩАЙТЕ!» — ОХ, ЯКЕ ТВЕРДЕ І БОЛЮЧЕ СЛОВО», ЯК ГІРКО ЙОГО ПОЧУТИ ДІТЯМ ВІД БАТЬКА!.. ЩО Ж МАЄМО ТОБІ ПРОЩАТИ, БАТЬКУ, ХОЧ ТИ НЕ РАЗ ІЗ ПОКОРОЮ ЗВЕРТАВСЯ ДО НАС ПРИЛЮДНО О ПРОЩЕННЯ СВОЇХ ПРОВИН? ХІБА ДЯКУВАТИ ТОБІ МОЖЕМО ЗА ТВОЮ ПРАЦЮ, ЗА ТВОЮ НАУКУ, ЗА ДОБРЕ, ШЛЯХЕТНЕ СЕРЦЕ. ОДНОГО ЛИШ ПРОХАЄМО ТЕБЕ: ВИМОЛИ В ГОСПОДА СВЯТОСТИ І ПРЕМУДРОСТИ ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ, ПРО ЯКІ ТИ ЗА ЖИТТЯ ТАК ЩИРО МОЛИВСЯ» (Із Слова наступника Митрополита Андрея — Патріярха Йосипа Сліпого на похороні Митрополита Андрея. — Львів. листопада 12. р. Б. 1944).

Незважаючи на те, що життя часто сприяє нашому натхненню та піднесенню, я розпочну цю книгу зворушливим віршем Івана Коваленка:

ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ

Є на світі пісня —
пісня лебедина,
При житті остання,
за життя єдина.
Пісню цю співає
лебідь на світанку,
Тільки перед смертю,
тільки наостанку.

Все було й минуло —
грози і негоди,
І широке небо,
і глибокі води.
І любов безмежна,
лебедина, тиха,
І подруга вірна,
ніжна лебедиха.

Повмирали друзі...
Не лишилось брата...
Полетіли в вирій
білі лебедята.
Згорнуті в знемозі
лебедині крила,
Та не похилилась
голова безсило!

Хай вона надходить —
мить ота зловісна!
Ще не все скінчилось!
Залишилась пісня!
Залишилась Пісня,
горда і крилата!
Тільки лебідь вміє
з Піснею вмирати!

І стрясає простір,
і у небо лине
Сила незборима —
Пісня лебедина!
Я давно безкрилий,
Холод серце тисне.
Я про тебе мрію,
Лебедина Пісне!

Спогади, спогади, а й з ними лебедина пісня, є визначною частиною життя всякого пенсіонера, особливо такого поважного віку, якого надав мені Господь Бог. Ось тепер настав час поговорити

ПРО ВІК

Не можу пристати на те, як ми підраховуємо тривалість нашого життя. Бачу, що мудреці аж надто скорочують його термін, як брати думку загалу. «Як це, — сказав Катон Молодший тим, хто хотів перешкодити йому кінець собі зробити, — хіба я в таких літах, що мені можна закинути, що я рано йду з життя?» А мав він тоді сорок вісім.

Він уважав цей вік за вельми дійшлий і похилий, бачачи, як небагато людей його осягають. Зате ті, хто наводить іншу межу, яка для них природна і обіцяє ще кілька років життя, мали б, може, слухність, якби якийсь осібний привілей позбавляв їх від великої кількості пригод, на поталу яких полишений кожен із нас і які можуть легко перетягти сподіваний нами біг літ. Що за шаленство виглядати смерті від упадку сил, викликаного глибокою старістю, і визначати його як крес нашого буття! Адже цей вид смерті найрідший з усіх і найменш звичний. Ми називаємо природним лише його, буцімто для людини не природно скрутити в'язи впадши, утонуті під час аварії судна, підчепити чуму чи легенницю і буцімто доля людська не наражає нас на все це безголов'я. Не вабмо себе гарними слівцями: природним радше треба вважати те, що є повсюдне, загальне і світове.

Померти від старощів — це смерть рідкісна, особлива і незвичайна, і тим самим куди менш природна від інших; це останній і остаточний вид смерті: що більш він від нас віддалений, то менше можна його сподіватися. Це границя, поза яку нам не дано перейти і яку нам перекреслив закон природи: і цей закон лише дуже рідко дозволяє нам дожити до рубежу. Це виняток, з особливої ласки узирають одному протягом двох чи трьох віків, позбавляючи його від небезпек і знегод, киданих упоперек такого довгого шляху.

Ось чому, на мою думку, вік, до якого ми дожили, належить розуміти як вік, досягнутий небагатьма людьми. Зазвичай люди не доходять до нього, і тому це знак того, що ми набагато перекрыли їх. І щойно ми переступили звичайну межу, покладену справжньою мірою людського віку, ми не повинні сподіватися зайти далі. Ми вже оминули скільки okazій загинути, які чатують на смертних, що треба визнати: таке незвичайне везіння не може нас супроводжувати надто довгий час.

Та й закони наші підтримують цю фальшиву оману: вони не дають людині володіти своїм майном, поки їй не мине двадцяти п'яти років, а їй не завжди пощастить дожити до таких літ. Август скинув п'ять років із давніх римських статутів і заявив, що для посади судовика досить мати тридцять років. Сервій Тулій звільнив лицарів, які переступили сорок сім років, від ратних трудів. Август зменшив цей термін до сорока п'яти років. Відсилати людей на спочинок перед

п'ятдесят п'ятим — шістдесятим роком мені здається дуже розумним. Я ратую за право урядувати на якійсь посаді так довго, як змога, задля інтересів суспільства; але, з другого боку, вважаю дозволити обіймати її раніше. Той, хто став володарем світу у дев'ятнадцять років, вимагає досягнення тридцяти років, щоб розв'язати суперечку, де поставити якусь ринву!

Що ж до мене, то я вважаю, що душа наша досягає в двадцять років повного свого розвитку і заповідає вже всі свої можливості. Якщо до цього віку душа не показала цілком наочно всіх своїх сил, то вона вже інколи цього не зробить. Саме в цей термін або вже ніколи виявляються в нас усі високі прикмети в усій потугі і красі:

Терня, як з першого дня не коле,
То гострішим не буде ніколи, —
Кажуть у Дофіне.

З усіх відомих мені гарних вчинків людських, у будь-якій сфері, за давніх і наших часів, куди більш доконувалися до тридцятилітнього віку, ніж згодом: ба, часто навіть у житті тих самих людей. Хіба не можна цілком напевно сказати про Ганнібала і Сципіона, його великого супротивника? Добру половину свого життя вони прожили в ореолі слави, набутої у молодості: пізніше вони теж були великими мужами, але тільки проти інших, а не проти самих себе. Що ж до мене, то я твердо переконаний: від цього віку і мій розум, і моє тіло радше підупали, ніж змоглися; більше відступили назад, ніж посунулися вперед. Можливо, що тих, хто добре зуживає час, витривалість та інші властивості куди більше «наші», важливіші й істотніші, в'януть і занепадають.

Далі, коли вже на старості літ розхитається тіло,
Під наймогутнішим натиском часу, опустяться руки, —
Нидіє хист, і язик заплітається, й розум хиріє.

*Лукрецій, Про природу речей, 111,
451. Пер. Андрія Содомори*

Іноді першим улягає старощам тіло, іноді душа. Я бачив таких, у кого мозок слабне раніше, ніж шлунок і ноги; і це зло тим грізніше, що воно для терпінного і виявляється не так відкрито. Ось чому я

нарікаю не на те, що закон задовго тримає нас на роботі, а на те, що допускає нас до неї запізно. З огляду на тлінність нашого життя і силу звичайних і природних пригод, яких воно зазнає, як на мене, не слід було б скільки часу гаяти на походження, неробство і навчання ремесла. (Мішель Монтень. Проби. книга I. Дух і Літера. 2005)

Як свідчать ці короткі роздуми, наші попередники, на жаль, були мудрішими за нас. І це явище пояснити неможливо. А я лише наведу для читача старожитні поради Серафима Саровського:

«Пей там, где конь пьет. Конь плохой воды не будет пить.

Стели постель там, где кошка укладывается.

Ешь фрукт, которого червяк коснулся.

Смело бери грибы, на которые мошкара садится.

Сади дерево там, где крот роет.

Дом строй на том месте, где змея греется.

Ложись и вставай с курами — будешь иметь золотое зерно дня.

Ешь больше зеленого и будешь иметь сильные ноги и выносливое сердце, как у зверя.

Плавай чаще и будешь себя чувствовать на земле, как рыба в воде.

Чаще смотри на небо, а не под ноги — и будут твои мысли ясные и легкие.

Больше молчи, чем говори и в душе твоей поселится тишина, а дух будет мирным и спокойным».

Мудрих думок, мудрих порад за останні три тисячі літ так багато і вони такі багатолікі, що в людини немає можливості їх всі запам'ятати, щоб потім керуватися. Але намагатися це зробити треба. Адже «Життя кожної людини має сенс. Життя святе» (Яцик Кшиштофович). Куди не ступи, куди не глянь — скрізь мудрість людська:

ХВИЛИНА Й ПИЛИНА **(З перського гумору)**

Запитала колись Бога

Лукава людина:

— Що для тебе мільйон років?

— Як одна хвилина.

— Що для тебе пуд золота?

— Як одна пилина.

— То подаруй мені, Боже,
Єдину пилину.

Бог ласкаво посміхнувся:

— Почекай хвилину.

Павло Глазовий

Мудрість і добро разом. Про це свідчить і наступний лист.

Велимишановний, Іване Симоновичу!
Щиро вдячна Вам за всі подаровані
книги. Нещодавно одержала "Зв'яз-
ність"
Вони дуже не тільки дотримо валих
всесвітньої мудрості, знань, підняття
світу, збагачення життя, а і дороговказ
якого повинна бути людина у
сучасності.
Вони надихають, додають сили,
життєвого надчуження, багачення.
Ви не тільки мудрий, передовий, великий
педагог, лікар, батько з великої думки
для собою родин.
Мояму сестринцю, Івану Миколайови-
чову, а значить і його сестрі почас-
тило, що в нашому житті разом
із мною п. Ідико Васильовою ви були
є присутні і кілька років
для нас велика гостя змалю Вас
і працювати поряд з мудрою вчине-
лем, великим людяною і щирою ду-
шею, з безсмертною безкорисливою
любов'ю до дітей і людей.
То не тільки благословення, здоров'я
Вам і Ідико Васильови, а і щирою дов-
гаємий, душевний спокій, тиша
і радість, а і великих людей.
З великою любов'ю до Вас і Вашої
добрагодушності Подяка.
29.2020. Щиро Ірина Віталіївна
и. Миколайов

Вельмишановний Іване Семеновичу!

Щиро вдячна Вам за всі подаровані книги. Нещодавно одержала «З вдячністю»!

Вони для нас не тільки джерело Вашої великої мудрості, знань, пізнання світу, змісту життя, а й дороговказ, якою повинна бути людина у суспільстві.

Вони надихають, додають сили, життєвого натхнення, бажань. Ви невтомний трудівник, вчений, педагог, лікар. Батько з великої букви для сотень родин.

Моєму чоловікові, Івану Миколайовичу, а значить і його сім'ї, пощастило, що нашому житті разом із милою п. Лідією Василівною ви були і є присутні немало років.

Для нас велика честь знайти Вас і працювати поряд з мудрим вчителем, вченим, Людиною з доброю душею, з безмежною безкорисливою любов'ю до дітей і людей.

То ж Божого благословіння, здоров'я Вам і Лідії Василівні, лагідного довголіття, душевного спокою, тепла від рідних і близьких людей.

З великою шаною до Вас і Вашої доброзичливої Родини.

29. 01. 2020.

Шило Ліна Віталіївна м. Тернопіль

Понад трьох десятиків років я працював не лише поруч, а й разом із завідувачем відділенням отоларингології обласної дитячої клінічної лікарні. Івана Миколайовича любив не лише я, й маленькі пацієнти, колеги, всі з ким він спілкувався. Любили за його спокійну вдачу, розуміння, постійного потягу до нового... І, зрозуміло, ми були обізнані про сім'ї один одного. І коли Іван Шило залишив сей світ, його чистий образ залишився зі мною. А тому свої книги спогадів і роздумів я надсилаю родині І. Шило, як пам'ять про його світлий та щасливий життєвий шлях.

Вот остаюсь я
С думою о друге —
Для дум никто
Не избрел преграды.
Осенний ветер

Леденит мне руки,
Трещат в траве
Озябшие цикады.

Запущен мир,
И только мгла струится,
И солнце путь свой
Уступает звездам.
И за день
Утомившиеся птицы
Торопятся
К своим семейным гнездам.

Бредет овца,
Отставшая от стада
И на ходу
Дожевывает пищу,
И скоро все
Покою будет радо,
Лишь я далек
От своего жилища.

Цао Чжи (перевод А. И. Гитовича)

Ліна Шило, дружина Івана Шило, відомий акушер-гінеколог Тернополя, вклала всю свою любов, тепло, світло, навіть душу в наші добрі відносини — в зміст свого листа до мене.

Я вже декілька разів мав намір закінчити писати свої спогади та роздуми, але такі, як Ліна Шило, спонукували мене знову і знову до пам'яті про вчора, про сьогодні, про майбуття.

Сади стояли в білому наливі.
Іскрив зеніт, як вольтова дуга.
А ми були безсмертні, бо щасливі.
За нами пам'ять руки простягла.

Ліна Костенко

І я доходжу висновку: доброта людська та утаємничена сила природи є джерелом енергії та дії людської — тобто ж и т т т я.

Як

РОСА

Колись, то дуже давно було, жили на землі велети. Вони легко переступали з одної гори ногою на другу. Ті великани мали страшенну силу, але використовували її лише для добра. Вони ніколи нікому нічого злого не зробили. Тому їх усе будуть споминати люди. Навіть як довго не падав дощ, то вони якось уміли притягувати хмари, де було треба зволожити землю. А роси тоді ще чомусь не було.

Десь перед тим, як мали прийти на землю такі люди, як ми, велети вже вимирали. Між тими останніми був і такий, що регулював дощ. Він тяжко заслаб і лежав на Бескиді, і дуже йому жаль було, що сохне все на землі, а він не може притягнути дощові хмари. Уже пізнати було, що він умре і більше нічого не зробить для своєї землі...

Коли він останній раз важко зітхнув і його серце перестало битися, усе, що лише було на землі, — дерева, корчі, трави різні, — все-все почало за ним плакати. Ті сльози стали росою, яка зволожує землю тоді, коли дощу нема.

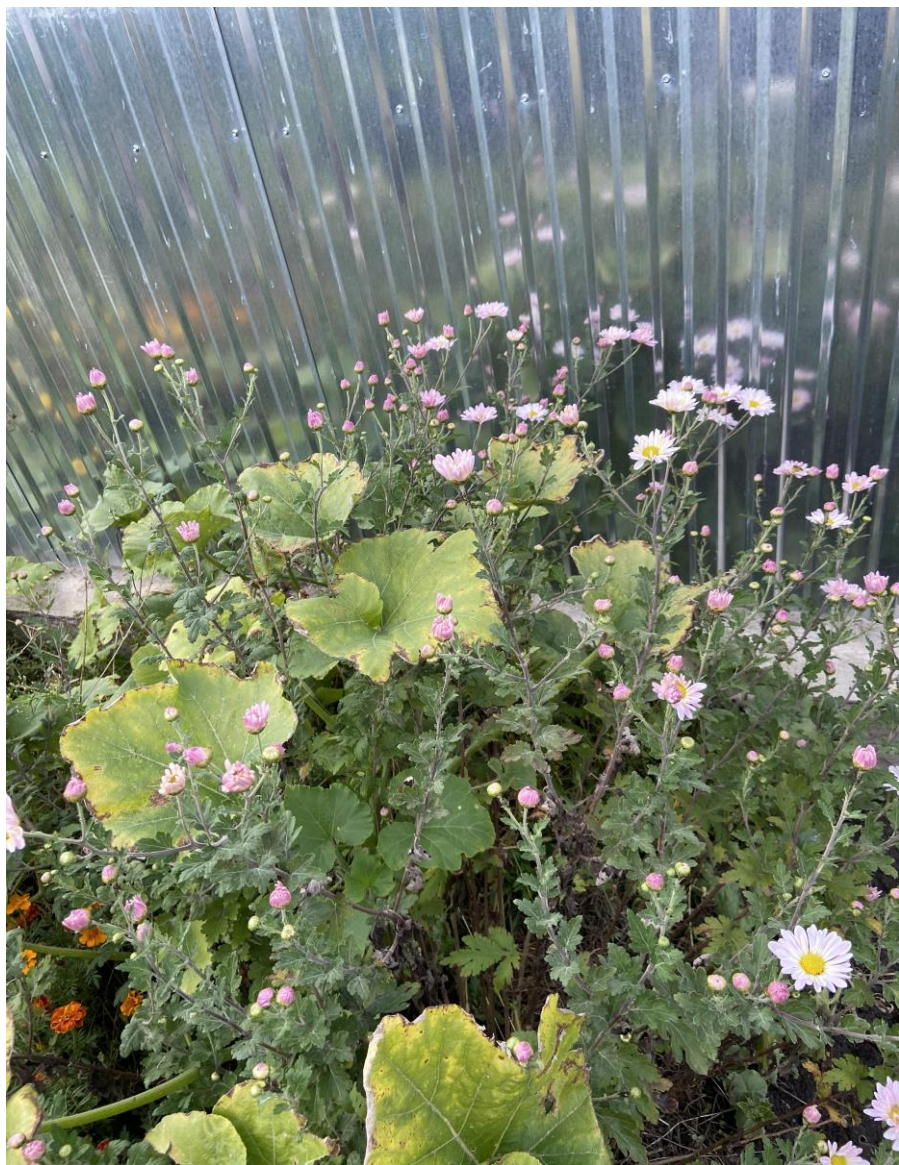
То зелень так кожної доби оплакує доброго великана, який усе рятував її від посухи колись, а тепер теж помагає росою.

У нас оповідали, що кожен великан щось добре умів робити таке, що того треба людям для щастя (Із книги «Калинова сопілка». Упорядкування О. Ю. Бридіної, Г. В. Довженюк, С. В. Мишанича. К., 1998).

Опроміненню людським добром не має меж. І прикладом цього є вищенаведене послання до мене.

Разом з тим, природа та терпіння Господнє не покидає нас ні на мить. Нижче я наводжу деякі фрагменти красоти та багатства осінньої природи зі своєї садиби (4. 09. 2020), які надають мені потяг до життя, активізують його та надають йому різнокольорові відтінки.

Осінній день березами почавсь.
Різьбить печаль свої дереворити.
Я думаю про тебе весь мій час.
Але про це не треба говорити.

Ти прийдеш знов. ми будемо на «ви».
Чи ж неповторне можна повторити?
В моїх очах свій сум перепливи.
Але про це не треба говорити.

Хай буде так, як я собі велю.
Свій будень серця будемо творити.
Я вас люблю, ой як я вас люблю!
Але про це не треба говорити.

Ліна Костенко

Така вже доля людська... Природа, її різноманіття та багатство завжди подумки повертають людину в минуле, у дитинство..., а мене — у

МОЄ СЕЛО

Моє село, рідне село,
Як я скучаю за тобою.
Де б я не був, а ти завжди
В моїх очах переді мною.

Я бачу дім, де виріс я.
Сусідські хати і дороги,
Якими бігав я малим,
Де оббивав чужі пороги.

Річка попід городами
Тихенько несе свої води
В ставки, які кругом села.
Пейзаж небаченої вроди.

В центрі церква стоїть,
Що до війни ще будували.
Зібрався люд в вірі святих,
Її таки побудували.

Вже тридцять років віра ця
Вийшла з підпілля й процвітає.
Народ наш творить чудеса.
І бог завжди допомагає.

Поряд із церквою стоїть
Школа, де я із семи років
Вчив букви і складав слова,
Робив старанно всі уроки.

А в парку перед школою
Ми з пацанами в футбол грали.
Фізично розвивалися,
Дорослішими ставали.

А сад, який в селі є сад!
Гектарів п'ятдесят із лишнім.
Там яблуні, груші ростуть,
А вздовж дороги — ряд черешень.

А люди в нашому селі —
Добрі і чуйні, терпеливі.
Нелегко сьогодні в селі,
Згуртованість додає сили.

Моє село, рідне село,
За тебе кращого немає.
Коли приїду я в село,
Душа моя пісні співає.

*Ігор Барицький (Чортківський р-н,
с. Мухавка. «ВЖ») З\А*

А це вже послання лірика-фізика, доцента кафедри медичної фізики діагностичного та лікувального обладнання нашого університету, Валерія Дідуха:

«Дорогий Іване Семеновичу, вітаю Вас із новим творчим здобутком у духовній сфері буття — Вашою книгою. Надзвичайно вдячний Вам за цей надісланий дарунок. Навіть назва Вашої книжки вже викликає роздуми. А сама вона неначе море знань і духовності, який наповнювали і наповнюють разом з Вами кращі сини минушини і сьогоднішня.

Здебільшого люди — актори не лише на сцені театру, а й у житті. Різні ми.

Одні, за зіграні ролі очікують оплесків, інші — титулів і посад, а меншість, як і Еріх Фромм, класик філософії ХХ ст., вважали, що головне життєве завдання для людини — стати тим, ким вона є потенційно, тобто пізнати себе і реалізувати у житті свій творчий потенціал. Залишитися самим собою, не підлаштовуючись під обставини. І це Вам, вельмишановний Іване Семеновичу, вдалося.

Найважливіший плід Ваших зусиль — власна особистість.

Минуле повертається, неначе бумеранг. Знову незалежність і духовність України перебуває під загрозою. І як тут не згадати Вільяма Шекспіра:

«...Бо скрізь нікчемність в розкоші сама,
І в злиднях честь доходить до отчаю,
І чистій вірності шляхів нема.
І силу неміч забива в кайдани,
І честь дівоча втоптана у бруд,
І почесні не тим хто гідний шани,
І досконалості — ганебний суд.

І злу — добро поставлене в служниці,
І владою уярмлені митці,
І істину вважають за дурниці,
І гине хист в недоума в руці...»

При відсутності духовності у суспільстві, ні нагороди і покарання, ні поступ науково-технічного прогресу не зроблять суспільство здоровим, а людину щасливою.

Мчаться дні життя, години,
Доганяють нас печалі...
Віддаляємося все далі
Від Творця і від людини.

І виникають запитання: хто ти, людино? Яке твоє призначення? Куди ідеш і що тебе чекає? Ці запитання стосуються і народу.

Ось такі думки, Іване Семеновичу, виникли у мене після прочитання Вашого бестселеру.

Многих і благих Вам літ, дорогий Іване Семеновичу.
З вдячністю — Валерій Дідух.

Якщо мої книги спогадів та роздумів ідуть за номером (1, 2...), то книги Валерія Дідуха без номерів, але їх численність така, що я не в змозі перелічити. Він пише, пише й пише, не відчуваючи втоми та отримуючи людську насолоду. А це остання в цьому році (а може, й ні) книга — «ЗАСІЯНІ ДУМКИ»...

Я наведу декілька його думок з цієї творчої книги:

Видозмінюють нас
Люди, обставини, час.

Породжує байдужість зло
І життя замулює русло.

ЛЮДИНА

Вона спотворила лице природи,
Понищивши ліси, занапастивши води.
І, мабуть, думає Творець,
Що не вона його діянь вінець.

Валерій Дідух

Засіяні думки

Поезія — не лише барви слів
Й краси природи переспів.
У ній римовані рядки
Нести повинні і думки
Про людські болі і надії,
Про визначні в житті події
Й проте, який лишає слід
В караю і в душах людський рід.

Всі попередні покоління
Несли немов свячену воду
Знання, традиції і вміння —
Безцінний скарб мого народу.
Вражав духовний світ краян
Народів заходу і сходу.
Його оспівував й Боян —
Співець слов'янського народу.

У кожного своя життєва путь.
Куди ж веде — нам не збагнуть.
Вона і зависта, й терниста,
Виводить нас з села містечка, міста.
І завжди наступає така днина,
Коли по ній піде хлопчина,
Який в путі вже стане дідом.
А чи не буде доля йому я гідом?

Наступні сонячні промінчики засяяли для мене від Антоніни Пришляк, професора кафедри анатомії людини, колишнього проректора з виховної роботи (у роки, коли я був ректором), яка переконана, що «Хто правдивий до себе й інших і завжди залишається таким, той володіє найкращим із великих талантів» (Вольфганг Гете).

Високоповажний, вельмишановний Іване Семеновичу!

Щиро вдячна за привітання з Днем медичного працівника! Дуже рада Вашій новій книзі!

Ваші роздуми над сьогоденням, спогади про минуле, що переплітаються поетичними рядками славетних, висловлюваннями цікавих людей, Ваше розуміння сучасного героїзму, вболівання за долю України, української медицини, науки, мудрі передбачення, перестороги — це не просто калейдоскоп думок. Це як огранка алмазу, що перетворюється на діамант, який виблискує незчисленними промінчиками людських життів, характерів, переживань...

Я безмежно вдячна долі, яка подарувала мені роки спілкування з такою мудрою, теплою, справедливою, розумною людиною-керівником, як Ви, Іване Семеновичу!

Ваші демократичні, націоналістичні, патріотичні, прогресивні, професійні погляди формували і продовжують формувати не одне покоління медиків: науковців, лікарів, медсестр і, навіть, санітарок. Широке коло Ваших інтересів не тільки в галузі медицини і науки, а й в літературі, музиці, мистецтві завжди бентежило і захоплювало оточуючих.

Ваші вихованці роз'їхалися по усьому світу, несучи людям свої знання, вміння, тепло сердець і людяність, які здобувалися і формувалися в стінах нашої з Вами Alma mater. Ваша колосальна праця, що вкладена у розвиток і процвітання нашого ВНЗ, світової медичної науки, лікарської практики бездоганна і неоцінима.

Бажаю Вам, дорога Людино — Іване Семеновичу плідних думок і, як сказав поет, «все на папір, на папір...». Хай будуть здорові Ваші рідні і близькі! Хай тішать успіхами Ваші діти і внуки! Хай не покидає Вас насага творити любов, добро і радість тим, хто поряд.

Із професійним святом Вас, високоповажний, вельми шанований Іване Семеновичу і всю Вашу медичну родину.

З повагою і любов'ю, Антоніна Пришляк.

Незважаючи на постійну тугу, притаманну старикам, чудові та натхненні слова Антоніни Пришляк, спонукують відновлення енергії до дій, до життєвого руху...

Знов лечу я над степами,
Над смарагдом нив...
Дух, що з муки народився,
Тіло окрилив...

Не цвіте уже усмішка
В мене на устах,
Не зриваються привіти
В золотих словах.

І не тішить мене ранок,
Як сльоза ясний.
Я лечу спокійно, просто,
Тихий, мовчазний.

Я несу в душі зміцнілій
Вечір, захід свій,
Дорогий безцінний попіл
Спалених надій.

Я лечу назустріч ночі
В тихому краю,
Щоб на груди їй схилити
Голову свою.

Зірку з іскрою малою
Залишаю я...
Збережи маленький вогник,
Зірньою моя!

Олександр Олесь

Минуло декілька років, як передчасно покинув нас Олександр Хара, багатолітній головний лікар обласного шкірно-венерологічного диспансеру, замісник голови республіканської асоціації відповідних фахівців, кандидат медичних наук, доцент, знаний фахівець, носій добра і порядності, наш випускник. З Олександром і його дружиною, професором Марією Харою, я спілкувався багато років, ще з їх студентської пори. І мені дуже приємно було отримати нижченаведене послання.

Доброго дня! Найщиріші вітання дорогому Вчителю з нагоди професійного свята! Найщиріші побажання усяких гараздів та многая літа! Велика подяка за подарок і нехай число таких книг буде безмежним!

Які б не були часи, наші Вчителі завжди допоможуть, підставлять своє плече, подадуть руку та покажуть шлях.

Будьте здорові, дорогий наш учителю, вельмишановний Іване Семеновичу!

З глибокою повагою, професор Хара Марія Романівна.

За добрі побажання я дуже дякую Марії Харі та для нас, наших роздумів наведу важливу думку Святослава Праска:

Не ти носиш кореня,
а корінь тебе... (Апостол Павло).

Горланили ми:
Все минуле — тлін!
І енергійно встали із колін.
Під корінь все старе взялись сікти —
Бо ж ми тепер боги,
А не кроти!
Навіщо ж нам якийсь міфічний Бог —
Ми ж настраждались од церковних догм...
І знов: Ура! —
Валилися хрести,
І лиш забули —
Треба хрест нести
На ту Голгофу,
Що зоветься ЧЕСТЬ,
Що дикість нашу мудрістю пече.
Й стояла Мати Божа, як німа,
Бо в натовпові логіки нема.
Атеїстична мафія сичить,
Кістляві пальці рвуться
Задушить
Ісуса
На смертельному хресті,
А він до Неба:
Господи, прости,
Не знають, бо засліплені вони,
Що діють
За велінням сатани.
Де ж Сонце?
Та лиш темряву тюрми,
Немов кроти
Творили сліпо ми.
Бо лише корінь дерево несе —
Ми ж навпаки
Перевернули все...

Коли я пишу цю невеличку книжечку приємних спогадів, у п'ятницю, 9 жовтня, 2020 року у «Вільному житті» я бачу надихаючу на творчість статтю відомого поета, драматурга, письменника Богдана Мельничука

Іван Сміян: 38-ма КНИЖКА РОЗМИСЛІВ

Насмілюсь спрогнозувати, що після цієї публікації «Книга рекордів Тернопілля», заснована з ініціативи творчого в різних сферах заступника міського голови обласного центру Леоніда Бицюри, поповниться ще одним записом. А може й «Книга рекордів України». Й, певна річ, не про мої нотатки, а про те, чого вони стосуються. А це — 38-ма книжка спогадів і розмислів екскректора [пішов на заслужений відпочинок після багаторічної праці на цій посаді] Тернопільського державного медичного інституту (нині — національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського), доктора медичних наук, професора, академіка Академії вищої школи, члена-кореспондента Академії медичних наук України Івана Семеновича Сміяна. Нову книжку (видавництво «Підручники і посібники») шановний автор найменував «Усі люди — актори».

Випустивши дев'ятнадцять років тому перший томик спогадів і розмислів Іван Сміян, попри більш солідний вік (10 січня цього року минув 91 рік), продовжує наполегливо працювати за письмовим столом. Маючи в активі сотні наукових і науково-популярних робіт і заслуживши славу одного з найавторитетніших учених-педіатрів України, володіючи прекрасною пам'яттю і багатою ерудицією (особливо варто відзначити знання української та світової художньої літератури) він досконало освоїв жанр публіцистики й, по суті, щопівроку дарує читачам черговий томик. Аналогів подібної продуктивності саме у цій царині в Україні немає.

Уже звичайно для тих, хто стежить за творчістю Івана Семеновича (а читиво, як обмінюються враженням ті, хто мав щастя ознайомитися з його книжками, і я приєднуюся до них, не просто цікаве, а захопливе), що автор торкається широкого кола проблем і пропонує шляхи їхнього розв'язання. Не буде перебільшенням сказати: його болить усе, що діється в нашому суспільстві, насамперед, зрозуміло, на тере-нах медицини. Так, люди — актори, проте не всі сумлінно грають ро-

лі, а нерідко порушують Господній замисел, балансуючи на краю прірви гріха й падаючи з неї — без тривого про те, що з плином часу чекатиме їх за межею вічності.

Чому так трапляється? Що коїться в душах людей — праведних і неправедних? Звідки наші біди і як їх позбутися? Шукаючи відповіді на ці непрості запитання, Іван Сміян опирається на досвід поколінь — від стародавніх мислителів та їх послідовників до сучасних філософів і фахівців у тій чи іншій галузі. А ще — чи не на кожній сторінці цитує поетів і прозаїків із минулого і теперішнього. Хай не ображаються на мене дипломовані філологи, але, маючи честь після уважного прочитання зберігати у своїй бібліотеці отримані в дар від Івана Семеновича всі його публіцистичні книжки, переконаний, що багатьом із тих, хто вивчав у вищих художню літературу, він може дати фору.

Чиї ж слова найчастіше служать аргументом, котрі зміцнюють тези автора? Подам бодай частину обширного переліку (в алфавітному порядку прізвищ): Остап Вишня, Горацій, Ліна Костенко, Вадим Крищенко, Пантелеймон Куліш, Фрідріх Ніцше, Олександр Олесь, Борис Олійник, Дмитро Павличко, Василь Симоненко, Іван Стаднюк, Василь Стус, Леся Українка, Бруно Ферреро, Іван Франко, Цицерон, Тарас Шевченко, Андрій Шептицький, Василь Шкляр, Ювенал...

Цитує автор спогадів та розмислів і тернопільських літераторів. Не раз посилається на публікації в газеті «Вільне життя плюс» — судячи з тексту книжки — його улюбленого періодичного видання. Значне місце відвів Іван Сміян розповіді про всесвітньо відомого українського співака Василя Сліпака. Уродженець Львова, він, коли над Україною нависла небезпека, залишив працю в Паризькій національній опері й повернувся на Батьківщину. Тут став волонтером, а відтак і учасником бойових дій у російсько-українській війні на сході нашої країни (позивний «Міф»). Загинув від кулі снайпера 29 червня 2015 року на Донеччині. Кавалер ордена «За мужність» 1-го ступеня, Герой України. А брат Василя — Орест Сліпак — випускник і аспірант Тернопільського медичного інституту. Разом займалися волонтерською діяльністю... 2 лютого 2018 року сесія Тернопільської міської ради ухвалила рішення назвати на честь Василя Сліпака одну із вулиць в мікрорайоні «Південний». Знаний тернопільський селектор Ігор Хорош вивів новий сорт ірисів і назвав його «Василь Сліпак»...

Я вже не раз закінчував нотатки про мудрі книжки Івана Семеновича Сміяна своєрідним побажаннями-зітханнями. Повторюю їх і тепер. Якби ж то у рядки, виповнені болем за долю України, вчитались ті, хто «там нагорі», насамперед очільники медичної галузі, та зробили з цих порад практичні висновки.

Якби...

Богдан Мельничук

6

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

В

П'ятниця, 9 жовтня 20

Щойно з друку

Іван СМІЯН: 38-ма КНИЖКА РОЗМИСЛІВ

Насмілюся спрогнозувати, що після цієї публікації «Книга рекордів Тернопілля», заснована з ініціати творчого в різних сферах заступника міського голови обласного центру Леоніда Бичури, поповниться ще одним записом. А може, й «Книга рекордів України». Йдеться, певна річ, не про мої нотатки, а про те, чого вони стосуються. А це — 38-ма книжка спогадів і розмислів екскрета (пішов на заслужений відпочинок після багаторічної праці на цій посаді) Тернопільського державного медичного інституту (нині — національний університет ім. І. Я. Горбачевського), доктора медичних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи, члена-кореспондента Академії медичних наук України Івана Семеновича Сміяна. Нову книжку (видавництво «Підручники і посібники») шановний автор найменував «Усі люди — актори».

Вилуштувши дев'ятнадцять років тому перший томик спогадів і розмислів, Іван Сміян, попри більш як солідний вік (1 січня цього року минув 91 рік), продовжує наполегливо працювати за письмовим столом. Маючи в активі сотні наукових і науково-популярних робіт і заслуживши славу одного з найавторитетніших учених-педагогів України, володіючи прекрасною пам'яттю і багатого ерудицією (особливо варто відзначити знання української та світової художньої літератури), він досконало освоїв жанр публіцистики, по суті, щопроку дарує читачам черговий томик. Аналогів подібної продуктивності саме у цій царині в Україні нема.

Уже звично для тих, хто стежить за творчістю Івана Семеновича (в читиво, як обмінюються враженнями ті, хто мав щастя ознайомитися з його книжками, і я приєднуюся до них, не просто цікаве, а захопливе), що автор торкається широкого кола проблем і пропонує шляхи їхнього розв'язання. Не буде перебільшенням сказати: його болить усе, що діється в нашому суспільстві, насамперед, зрозуміло, на теренах медицини. Так, люди — актори, проте не всі сумісно грають ролі, а нерідко порушують Господній замісел, балан-

суючи на краю прірви гріха чи і падаючи з неї — без тривоги про те, що з плином часу чекатиме їх за межею вічності.

Чому так трапляється? Що коїться в душах людей — праведних і неправедних? Звідки наші бди і як їх позбутися? Шукаючи відповіді на ці непрості запитання, Іван Сміян опирається на досвід покоління — від стародавніх мислителів та їх послідовників до сучасних філософів і фахівців у тій чи іншій галузі. А ще — чи не на кожній сторінці цитує поетів і прозаїків із минулого й теперішнього. Хай не ображаються на мене дипломовані філологи, але, маючи честь після уважного прочитання зберігати у своїй бібліотеці отримані в дар від Івана Семеновича всі його публіцистичні книжки, переконаний, що багатьом із тих, хто вивчає у вищих художньо літературі, він може дати фору.

Чи ж слова найчастіше слугуватимуть аргументом, котрі зміцнюють тези автора? Подам бодей частину обширного переліку (в алфавітному порядку прізвищ): Остап Вишня, Гораций, Ліна Костенко, Вадим Крищенко, Пантелеймон Куліш, Фрідріх Ніцше, Олександр Олесь, Борис Олійник, Дмитро Павличко, Іван Світличний, Василь Симоненко, Іван Стаднюк, Василь Стус,

Леся Українка, Бруно Ферреро, Іван Франко, Цицерон, Тарас Шевченко, Андрій Шептицький, Василь Шкляр, Овінал...

Цитує автор спогадів та розмислів і тернопільських літераторів. Не раз посилається на публікації у газеті «Вільне життя плюс» — судячи з тексту книжки — його улюбленого періодичного видання.

Значне місце відвів Іван Сміян розповіді про всевітньо відомого українського співака Василя Сліпака. Уродженець Львова, він, коли над Україною нависла небезпека, залишив працю в Паризькій національній опері й повернувся на Батьківщину. Тут став волюнтером, а відтак і учасником боєвих дій у російсько-українській війні на сході нашої країни (позивний «Міф»). Загинув від кулі снайпера 29 червня 2015 року на Донеччині. Кавалер ордена «За мужність» 1-го ступеня, Герой України. А брат Василя — Орест Сліпак — випускник і аспірант Тернопільського медичного інституту. Разом займалися волонтерською діяльністю. 2 лютого 2018 року сесія Тернопільської міської ради ухвалила рішення назвати на честь Василя Сліпака одну з вулиць у мікрорайоні («Підденний»). Знаний тернопільський селекціонер Ігор Хорош вивів новий сорт ірисів і назвав його «Василь Сліпак»...

Я вже не раз закінчував нотатки про мудрі книжки Івана Семеновича Сміяна своєрідними побажаннями-зітханнями. Повторюю їх і тепер. Якби ж то у рядки, виповнені болем за долю України, вчитались ті, хто «там нагорі», насамперед очільники медичної галузі, та зробили з цих порад практичні висновки.

Якби...

Богдан МЕЛЬНИЧУК.

Хотілося б сказати багато добрих слів на адресу Богдана Івановича Мельничука, який все своє піднесено-творче життя багато зробив для ближніх своїх, але я наведе лише цитату А. Ахматової:

Честь не криклива, доброта тиха,
А слышен голос злобы и греха.

Творчість Богдана Мельничука надзвичайно різноманітна за формою і змістом. Я наведу лише слова однієї пісні, які належать Богдану Івановичу:

ЛІКАРЯМ ТЕРНОПІЛЛЯ

Такими людьми Тернопілля гордиться,
До них у біді нас приводить дорога.
Душа їх — немов невичерпна криниця,
Професія «Лікар» — це справді від Бога.

Приспів:

Їм дав Господь знання, насагу й силу,
Щоб дарувати людям всім тепло;
Вони душею щедрі і красиві,
І кожен день освячений добром.

А очі не раз порятунку благають,
Зціляти недужих — найбільша потреба.
Здоров'я людині вони повертають,
За це їм доземно вклонитися треба.

Приспів:

Щоденно ми їх відчуваєм турботу,
Від цього вщухає на серці тривога.
Для них і у будні, і у свято — робота,
Тож дай їм, Всевишній, здоров'я міцного.

Днями Богдан Іванович подарував мені свою книгу «Земні пригоди Ультрика, або Кому співає веселка».

У рефераті до цієї книги сказано:

«Казкова історія сучасних авторів, призначена для дітей молодшого і середнього шкільного віку, на основі захопливого фантастичного сюжету вчить читачів любити рідну землю, творити добро, шанувати старших, оберігати природу. Вистава Тернопільського академічного театру актора і ляльки за цією повістю відзначена другою премією на Всеукраїнському конкурсі».

Автограф до цієї книги гласить:

«Шановному Івану Семеновичу, тисячі вихованців якого, лікують хвороби фізичні, а він, окрім того, своїми книжками зцілює ще й душі. Може, й наше видання допоможе у цій благородній справі...

З повагою

підпис

14. 10. 2020».

Я не буду переказувати зміст цієї книги, а наведу віршик з неї:

Вітер трави розколише,
Розгойдає невід лип,
Потім враз простелить тишу,
Притамує віття скрип.

Хай посплять звірята милі,
Пташенята хай посплять,
Хай проходить лихо мимо
Всіх довірливих малят!

У ці дні (20.10.2020) мені довелося прослухати послання Президента В. Зеленського в нашому парламенті (по телевізору). Уже ввечері канали телевізорів, особливого прямого каналу, захлиналися критикою цього послання й самого Президента. Я ніби стояв з боку. Моє враження протилежне. Мені сподобався і Володя, і манера його промови, і зміст промови. Я навіть наведу зміст цієї промови (для історії).

Дорогий народє! Шановні громадяни України!

Шановні народні депутати, пане Голово, пане Прем'єр-міністре, члени уряду та Офісу Президента, шановні судді, представники дипломатичного корпусу, ваші блаженства, шановні журналісти!

Відповідно до Конституції України, звертаюся з посланням про внутрішнє та зовнішнє становище України. І такий офіційний початок буде єдиним спільним із попередніми посланнями президентів України.

Час змінювати традиції. Раніше депутатам роздавали величезний талмуд, який вони не збиралися читати, а Президент не збирався виконувати.

За QR-кодом, що лежить перед вами, ви зможете завантажити це послання.

Для тих, хто не вміє або думає, що це — частина плану Білла Гейтса з чипування населення, — послання з'явиться на офіційному сайті Офісу Президента.

Друге. Я пропоную з наступного року запрошувати з кожної області України військових, медиків, учителів, студентство, молоді родини, пенсіонерів, громадських діячів, підприємців, науковців, митців, спортсменів.

І звітувати про те, що зроблено, та презентувати плани на майбутнє людям, які найняли мене на роботу на п'ять років.

З радістю зроблю це й сьогодні. Основа мого звіту — логічна, але нетипова. Бо зазвичай про цей документ після перемоги президенти воліють не згадувати.

Це — передвиборча програма. І разом з громадянами України сьогодні ми відверто обговоримо кілька важливих питань.

Що я обіцяв? Що зробив? Що не зробив і чому? Що буде зроблено й коли?

Не витрачатиму багато часу на детальний аналіз країни, яку у 2019 році ми отримали у спадок. Це чудово бачили і знали всі українці. І багато присутніх у цій залі. У попередні роки кожна партія, крім «Слуги Народу», мала у своїх лавах або колишнього Президента, або двічі Прем'єр-міністра, міністра промисловості, надзвичайних ситуацій, економічного розвитку, соціальної політики, заступників міністра освіти і науки та охорони здоров'я.

Сьогодні всі вони активно роздають поради: як подолати корупцію, підняти економіку та медицину, будувати дороги та досягти в Україні миру. Залишимо у дужках питання, чому вони самі не зробили цього. Поговоримо про те, що сьогодні, завтра та післязавтра будемо робити ми.

Почнемо з теми, якої не було в моїй чи будь-якій іншій програмі. Про яку ніхто не думав ні в Україні, ні у світі. Це COVID-19.

З початком його поширення ми вжили жорстких, та ефективних заходів. Ми обирали між двома сценаріями — поганим та ще гіршим. Удар по економіці через карантин чи величезна кількість хворих і померлих? Звісно, ми вибрали перший варіант.

Вдалося зберегти життя тисячам українців та виграти дуже цінний час.

Бо навіть медичні системи найуспішніших країн були неготовими до коронавірусу, а наша медицина — тим паче. Була зруйнована система лабораторій — в Україні їх було аж цілих п'ять. Зараз — у десятки разів більше. Ми відновили вертикаль державних санітарних лікарів. А якщо хтось думає, що у Державному резерві на нас чекали заповнені полиці з усім необхідним — розчарую. Маски востаннє закупувались у 2007 році, і термін їхньої придатності давно минув.

Ми швидко подолали дефіцит. Спочатку — організували поставки з Китаю та Південної Кореї. Маски, тести, дезінфектори, костюми, апарати ШВЛ. А згодом — розгорнули та налагодили масштабне українське виробництво.

Ми підвищили заробітні плати медикам, що протидіють COVID-19, до 300 %. Так, через недосконалість бюрократичної системи з виплатами в регіонах були складнощі, але вони в минулому.

Ідуть клінічні випробування українських препаратів, що мінімізують ризики ускладнень і смертності від COVID-19.

Ми витримали перший етап та пройшли його з мінімальними втратами. Так, є прогнозоване скорочення економіки та ВВП. Але воно торкнулося всіх країн світу. Та порівняно з багатьма європейськими країнами наше падіння менше.

Як і відсоток смертності від COVID-19. Німеччина — 4 %, Франція — 9 %, Велика Британія — 11 %. Україна — 1,9 %. Ми не радіємо і співчуваємо іншим. Більше того — не маємо права розслабитись. Протидія COVID-19 триває. Рекорди з кількості хворих фіксуються в усьому світі щодня, на жаль, Україна не виняток. Адаптивний карантин і менш суворі заходи безпеки були необхідні для відновлення економіки України. Та це не скасовує елементарних правил.

Я хочу звернутися зараз до всіх до громадян, які, незважаючи на страшні щоденні цифри, або взагалі не носять маски, або роблять це для галочки. Маска на вашому обличчі — це безпека інших людей. Депутатів це також стосується.

Зрозуміло, що свої корективи вносять і місцеві вибори. Місцева влада хоче подобатись виборцям. Саботує рішення уряду і поводить багатотисячні концерти на день міста.

Це гра у «злого поліцейського» у столиці та «доброго» на місцях.

Знайте: можливо, кількість голосів за вас у вашому регіоні буде більшою.

Але кількість хворих та померлих буде на вашій совісті.

Хай там як, я вірю, що ми все подолаємо. Ми вже обговорили з європейськими партнерами постачання в Україну вакцини, щойно вона з'явиться. У нас неймовірні медики. Та всі інші, хто протидіє коронавірусу. Головне — бути згуртованими. Ми не раз доводили, що коли українці згуртовані, вони можуть перемогти будь-які віруси — хоч з Китаю, хоч від північного сусіда.

Ми запам'ятаємо 2020 рік надовго. Він приніс Україні чимало лих, які ми пережили разом з вами. COVID-19, збиття нашого літака в

Ірані, масштабні лісові пожежі, паводок на заході України, посуха на півдні. Катастрофа літака з військовими льотчиками та курсантами.

Маємо зробити правильні висновки та стати сильнішими. Запобігати загрозам, щоб не долати наслідки. Проводити нову філософію — країна, яка завжди готова до всього. Або здатна максимально швидко адаптуватися та протидіяти новим загрозам. Цей принцип я представляю сьогодні, хоча його й не було в моїй програмі.

Повернемось безпосередньо до неї — до програми. Пункт, який не був першим, але є найголовнішим для мене і, переконаний, для всіх українців, це завершення війни на Донбасі, настання миру, повернення наших людей та повернення наших територій.

Ми розблокували Нормандський процес, заблокований з 2016 року. Вдалося звільнити та повернути рідним 136 наших людей. Це наші моряки, це Олег Сенцов, Едем Бекіров, Олександр Кольченко, Станіслав Асєєв та багато інших. Ми боремось за кожного українця — і військового, і цивільного. Для мене людина — найвища цінність. І кожен громадянин має знати: я — українець, і моя держава мене не залишить.

Процес звільнення наших громадян триває, ми пам'ятаємо про всіх, хто досі перебуває в полоні, і робимо все для їхнього повернення.

27 липня було оголошено про припинення вогню. Сьогодні режим тиші триває 86-й день поспіль — найдовше за роки війни.

Чи ідеальний він? Ні. Чи є порушення? Так. Чи є спроби його зірвати? Безумовно. Але треба визнати — кількість пострілів суттєво зменшилась. За всі ці дні ми маємо одну бойову втрату. Це боляче. Але те, що з'явилися дні, тижні і навіть уже місяці, коли ми не ховаємо своїх героїв, коли не плачуть матері та діти, — дає нам надію. Коли місцеві жителі кажуть, що не слухають новини про «тишу», бо чують реальну тишу, — це дає надію.

Європейський Союз, США, Канада, Велика Британія, Туреччина та інші наші партнери продовжують незмінну підтримку України.

Наші дипломати безперервно працюють для підготовки наступного Нормандського саміту в Берліні. Ми чекаємо на його найскоріше проведення і продовження діалогу та руху задля настання в Україні бажаного миру.

Ми не забуваємо, що і в Криму, і на окупованому Донбасі живуть наші громадяни. І ми маємо дбати про них та боротися за них.

Ми відновили міст і дорогу в Станиці Луганській, вирішили питання щодо питної води на Донбасі.

Ми будуємо нові та зручні, сучасні КПВВ, зокрема й на межі з Кримом. Надважливо, яку Україну бачать наші громадяни, перетинаючи тимчасовий кордон. Ми робимо все, щоб вони бачили її освітленою, асфальтованою та комфортною.

Ми боремося за молодь на цих територіях, за їхній розум. З цього року діти з Криму та ОРДЛО можуть вступати в усі заклади вищої освіти України та навчатися там безкоштовно.

Ми дуже хочемо, щоб люди там знали правду про Україну від України, а не від Кисельова. Ми запустили канал «Дом», що мовить на Крим та Донбас. Зрозуміло, ми не можемо мати об'єктивні цифри переглядів там, але шквал постійної критики каналу «Дом» з боку російських ЗМІ свідчить, що справа рухається у правильному напрямку.

Я завжди запрошую світових лідерів відвідувати не тільки Київ — відвідати Донецьку та Луганську області разом зі мною. Ми вже зробили це з Дональдом Туском, Президентом Швейцарії пані Соммаругою, спецпредставником голови ОБСЄ Мартіном Сайдіком, послами Німеччини та Франції в Україні — пані Фельдгузен та паном де Понсеном. Вони бачать реальну ситуацію там і передають її іншим нашим партнерам. Я дуже радий, що завтра і 120 депутатів партії «Слуга Народу» поїдуть на Донбас.

Не в Туреччину, не на Мальдіви, як колись. Депутати поїдуть на передову.

І почують про ситуацію там не із соціальних мереж, а від наших військових та місцевих мешканців.

Мир на Донбасі та деокупація Криму — мої ключові пріоритети. На жаль, у порядку денному Нормандського формату ніколи не було питання Криму. Але воно було, є й буде завжди у нашому порядку денному. Допоки Крим залишається окупованим, а українці та кримські татари зазнають регулярних переслідувань — світ не має забути про Крим.

Можна скільки завгодно постити веселі меми про гарантії безпеки Будапештського меморандуму, однак це не поверне наші території.

Ми шукаємо нові дієві інструменти для цього. Повернули питання Криму в міжнародний порядок денний. Ми створюємо формат

«Кримська платформа». Це координація міжнародних зусиль для захисту прав кримчан та деокупації півострова. Я вже предметно обговорив цю ініціативу з представниками Європейського Союзу, Великої Британії, Канади, Туреччини та іншими партнерами. Багато з них готові приєднатися та брати в ній активну участь.

Крім того, щоб на «Донбас Арені» залунав український гімн, а над Кримом замайорів наш прапор, ми повинні ухвалювати рішення, які наблизять деокупацію. Всі українці мають однаково розуміти, що буде після звільнення та повернення наших тимчасово окупованих територій. Досягнувши миру, ми розпочнемо безпечну реінтеграцію, користуючись успішним міжнародним досвідом. Це пакет законів про перехідний період, насамперед — про відповідальність.

Тут існує велике поле для маніпуляцій. Давайте зупинимося детальніше. Страшне слово «амністія» — не про всіх і не про уникнення відповідальності.

А про мільйони наших громадян, на чиїх руках немає крові і які зараз фактично самі перебувають у заручниках в окупанта. І їм потрібен чіткий сигнал — не варто боятися, гідне майбутнє — тільки з Україною.

Вже сьогодні на вільних територіях Донецчини й Луганщини ми будуємо новий Донбас. Сучасний, безпечний, заможний. Але щоб зробити таким регіон, який найбільше постраждав від російської агресії, потрібні особливі економічні умови. Нам потрібна Стратегія розвитку економіки Донецької та Луганської областей, що включатиме податкові та митні преференції, страхування військово-політичних ризиків для інвесторів, арбітраж за міжнародними стандартами. Робота над нею вже почалася.

Окремо вкотре підкреслюю — настання миру в Україні не означає, що ми перестанемо дбати про армію. Навпаки, лише сучасне та боєздатне військо буде гарантом подальшого дотримання миру та запорукою безпеки України.

Були фейкові повістки у військкомат, страшилки, що Зеленський розвалить армію. Все це було. Але є беззаперечні факти. У 2020 році бюджет на армію став найбільшим в історії України. В часи коронакризи він не зменшився ні на гривню. І не розганяйте, будь ласка, «зраду», що у 21-му році ми скоротимо кошти на військо. Це неможливо,

тому що бюджет ще не ухвалений. Я не дозволю цього зробити. Як мінімум, ці кошти залишаться на рівні цього року. Тобто понад 117 мільярдів гривень. Тобто на 15 мільярдів більше, ніж в епоху білбордів про армію.

Так, у нас не було таких білбордів, але ми зміцнюємо армію на ділі. Конгрес США затвердив військову допомогу Україні на суму 250 мільйонів доларів. У Великій Британії ми підписали угоду на 1 мільярд 250 мільйонів фунтів стерлінгів для зміцнення Військово-морського флоту України. Ми отримали та очікуємо на додаткові швидкісні катери класу «Айленд». Спільно з Туреччиною ми будемо виробляти корвети, двигуни та військові дрони, розвивати системи ППО.

Ми почали виготовлення новітніх зразків озброєння: комплекс управління артилерійським дивізіоном «Оболонь-А», мінометний комплекс «Барс»; артилерійські боєприпаси, зокрема для реактивних систем. Випробовується реактивна система залпового вогню «Вільха-М» та системи реактивних снарядів «Тайфун». Триває модернізація фрегата «Гетьман Сагайдачний» та підготовка до випробувань десантних катерів «Кентавр». Прийнято на озброєння протикорабельну крилату ракету «Нептун».

Ми починаємо будувати дві державні українські військово-морські бази для захисту Чорноморського регіону.

Можна брехати про нашу непатріотичну позицію, але вперше з 2014 року добровольці отримали статус учасників бойових дій. Іноземці, які захищали Україну, отримують громадянство. А Україна отримала статус партнера НАТО з розширеними можливостями.

Ми перевели Генштаб на типову структуру держав — членів НАТО. Успішно провели спільні навчання «Репід Трайдент». Ми продовжуємо втілення стандартів НАТО та сумісність наших військ з військами Альянсу.

Це все — важливі кроки для посилення обороноздатності та безпеки України.

Та найголовніше, що є у нашого війська, — це люди. Наші бійці. Ми працюємо для забезпечення максимально гідних умов для них та їхніх сімей. Ми будуємо українське військо, яке зможе захистити Україну на суші, у воді, в повітрі та кіберпросторі. Щоб більше ні в

кого не виникало навіть думки посягнути на наш суверенітет, на нашу територіальну цілісність або відібрати у України частину території без єдиного пострілу. Цього не буде ніколи. А ті, хто без бою віддав Крим, мають нести відповідальність.

Хочу, щоб усім було зрозуміло: питання не в помсті — питання у справедливості. Суспільству потрібні відповіді. І це стосується не лише цього питання. Їх у людей накопичилось тисячі. Відсутність відповідей і справедливості призводить до втрати довіри. Неможливо побудувати успішну країну, якщо суспільство не довіряє державі. Довіра — це не лише про ставлення до державних органів, а й про участь людей у вирішенні проблем та ухваленні рішень.

Саме тому важливим пунктом моєї програми було народовладдя.

Це поверне довіру громадян до держави та її інституцій. До речі, це проблема не лише України, а й багатьох інших держав. Тому різні інструменти народовладдя та прямої демократії з'являються дедалі активніше. Є багато успішних прикладів їхнього використання у Швейцарії, Канаді, Ірландії.

Хоча найуспішніший усім вам добре відомий. Це 1 грудня 1991 року. Коли 28 мільйонів 804 тисячі та 71 громадянин України на референдумі проголосували за Незалежність України.

Пам'ятаючи це, дивно, коли ви кажете, що питати думку українців — небезпечно. Що людей задурять, бо в країні немає вільних, незалежних ЗМІ. Цинічно, що про це кажуть люди, присутні в цій залі. Лідери партій, один з яких володіє трьома телеканалами, а інший — двома.

Ви кажете, що український народ незрілий, він не готовий ухвалювати рішення. Та я нагадаю, що саме український народ зробив дві революції — у 2004 та 2014 роках. У результаті чого більшість із вас опинилися в цій залі.

Народовладдя в Україні буде. Всебічний доступ громадян до інформації задля прийняття рішення — буде, це обов'язок держави.

Люди повинні впливати на актуальні питання і для свого регіону, і для всієї країни. Робити це раз на тиждень, раз на місяць чи раз на рік. Скільки буде потрібно.

Перший законопроект для народовладдя готовий і поданий мною.

Я закликаю всіх народних депутатів — дайте нарешті українцям реальний механізм, щоб формувати основні завдання для влади, впли-

вати на рішення, відчувати свою причетність до змін. Відчувати, що їхня думка важлива не лише під час виборів. Це — справедливо.

А справедливість та рівність — це наступний пункт моєї програми.

Я обіцяв почати її з себе. Було багато спроб, та за каденції жодного Президента не було ухвалено закон про імпічмент Президента. Ми це зробили.

Опоненти кажуть, що це фейк, і насправді закон не працює. Але те саме ви казали і про зняття депутатської недоторканності.

Чому ж тоді вперше в історії України депутат провладної, президентської партії після публікації відео від НАБУ вже через два дні отримує підозру, а через тиждень опиняється в слідчому ізоляторі? А на контраргумент про вихід під заставу скажу: прочитайте, що стосовно цього я пропонував у програмі. І як би там не було — це історичний прецедент. І не єдиний.

Те, що обіцяли всі депутати 28 років, ми зробили за чотири місяці. Зняли депутатську недоторканність. За «кнопкодавство» — кримінальна відповідальність. За прогули — штраф. Ми позбавили державного фінансування партії, які не потрапили в Раду. І я пишаюся, що «Слуга Народу» — єдина партія 9-го скликання, яка відмовилася від цього фінансування та віддала його на боротьбу з COVID-19.

Ми ухвалили Виборчий кодекс з відкритими списками та ліквідували «мажоритарку». Відбулося повне перезавантаження політичної системи. Сьогодні в Україні немає жодного чиновника, який думає, що він недоторканий або «вічний». Неважливо — голова облдержадміністрації, Генеральний прокурор чи Прем'єр-міністр. Немає результату — немає тебе на цій посаді. Крапка.

Бо це філософія мого наступного пункту — не людина для держави, а держава для людини. Це новий формат відносин між державою та громадянином. Де держава — це сервіс. Зручний і зрозумілий.

Для цього ми створюємо державу у смартфоні. Вже 26 мільйонів українців можуть користуватися додатком «Дія» та цифровим посвідченням водія. Свідоцтвом про реєстрацію транспортного засобу, паспортом просто у смартфоні. Або отримати дозвіл на будівництво в електронному кабінеті забудовника, без участі чиновника.

Не відходячи від комп'ютера, реєструвати бізнес за 15 хвилин. Швидше, ніж у більшості країн світу. Молоді батьки можуть користу-

ватися сервісом «eМалютко» та отримувати послуги за однією заявою в пологовому будинку або онлайн.

Ми стали першою країною у світі, що має цифровий паспорт. За допомогою якого можна подорожувати або відкрити банківський рахунок онлайн.

І це — лише початок шляху до цифрової держави. 2021 рік стане початком входження країни у режим пейперлес. Жодна державна установа не зможе вимагати від українців жодних довідок, витягів чи інших папірців для отримання державних послуг.

Наша мета на найближчі роки — сто відсотків державних послуг онлайн. А на наступних президентських виборах громадяни повинні мати можливість за бажанням голосувати в Інтернеті.

Цифрова країна — це не лише зручно. Це країна, де бюрократія та корупція стануть нетиповим явищем. Це потужний економічний розвиток, бо частка цифрової економіки у світі швидко зростає.

Місяць тому я підписав указ про сприятливі умови для розвитку ІТ-індустрії. Україна вже стає світовим ІТ-хабом. Також ми створюємо унікальну у світі віртуальну економічну зону «Дія. Сіті» зі спеціальним податковим, фінансовим і правовим режимом. Цей проект забезпечить розвиток креативного бізнесу та залучення іноземних інвестицій.

Такі ідеї повинні об'єднувати Україну. Так само, як ідея, що українці мають жити гідно та бути заможними. Заради цього ми ухвалюємо закони, яких бізнес, інвестори та міжнародні партнери чекали довго.

Завданнями моєї програми були детінізація економіки, розвиток внутрішнього виробництва, доступне кредитування.

Далі — про конкретні кроки на цьому шляху.

Ми ліквідували монополію «Укрспирту» та вивели цю галузь із тіні. Минулого тижня вже приватизовано перший спиртовий завод. Слід продовжувати цей процес, який у перспективі має збільшити надходження в казну майже у вісім разів.

По всій країні закриті тисячі підпільних казино. Ухвалено закон про легалізацію грального бізнесу. Те, що роками існувало в тіні, вже наступного року, з першими ліцензіями, має принести в бюджет п'ять мільярдів гривень. Закрито майже тисячу нелегальних заправок. Зокрема завдяки цьому офіційні мережі АЗС знизили ціни на бензин.

Облікова ставка Національного банку України з 17 % у квітні 19-го року знижена до рекордних за історію 6 %. Що це дає? Це іпотека на житло не під 25 %, а під 10 % і менше. За один рік. Уявіть собі. Вона вже з'явилася. Це кредити бізнесу не під 20 %, а під 5, 7, 9 %. До речі, менше ніж за рік за програмою 5–7–9 малий та середній бізнеси вже отримали понад 10 мільярдів гривень.

Ухвалено закон про концесію. Проведені конкурси з концесії морських портів Ольвія та Херсон, які залучили інвесторів з Катару, Грузії, Швейцарії.

Ми почали масштабну приватизацію. Важливо: мова не про стратегічні об'єкти держави, а про сотні неефективних підприємств, де були лише корупція та борги.

Вчора вони приносили державі збитки, а вже сьогодні мільярди. Наприклад, готель «Дніпро». До речі, він та низка інших об'єктів стали першим в історії майном, що перебувало в користуванні Президента України і було передане на приватизацію.

Ми забезпечили енергетичну безпеку та підписали новий 5-річний контракт з «Газпромом» на транзит газу, а також отримали 3 мільярди доларів США, виграних у Стокгольмському арбітражі. Ми починаємо опалювальний сезон з рекордними запасами газу та вугілля.

З 1 вересня мінімальну заробітну плату збільшено до 5 тисяч гривень. У січні 2021-го року вона буде становити 6 тисяч, в липні — 6500.

Відбулась індексація пенсій та збільшення пенсій громадянам похилого віку. Додаткових три мільярди гривень направлено на підвищення пенсій людям, старшим 80 років. Наступного року — людям, старшим 75 років.

Важлива наша обіцянка та, без перебільшення, історичне рішення — це запуск в Україні ринку землі. Величезний спротив цій реформі, маніпуляції та міфи, бажання політиків та окремих бізнесів зберегти «сірий» ринок, на якому за цей час ними було вкрадено 5 мільйонів гектарів землі.

Ми зробили цю реформу для людей. Право купівлі отримають лише українці. Є обмеження максимальної площі у власності однієї особи та пільгові умови українським фермерам. І поки політики в один голос переконували, що ми відібрали в українців землю, я підпи-

сав указ про передачу сільськогосподарських земель з державної до комунальної власності.

Місцеве самоврядування отримає у власність понад два мільйони гектарів землі. Це кошти від землекористування, які можна використати для розвитку та добробуту своїх громадян.

Зрозуміло, що коронакриза не зробила винятку для економіки України. Але всі кризи минають. Мине й ця. А ми вийдемо з неї сильнішими.

Ми намагалися зрозуміти, що не так. Що не так було зроблено в управлінні економікою за багато років і як це виправити.

Уряд провів повноцінний аудит держави. І протягом двох тижнів представить його результати. Нарешті. Та вже сьогодні ясно — попереду багато роботи, а пріоритети зрозумілі.

Треба зменшити частку держави в економіці, розвивати державно-приватне партнерство.

Наш фінансовий ресурс обмежений. Так, ми не можемо задовольнити всіх. Але маємо допомогти тим, хто допоможе іншим. Це проекти з високим мультиплікатором, які повертають інвестиції через податки та створюють нові робочі місця.

Податок на виведений капітал та нульова декларація. Вже досить безкінечних дискусій на цю тему. Час поставити крапку в цьому питанні, і я готовий це зробити. Я доручаю уряду врахувати ці та інші важливі напрямки.

І найголовніше. Україні потрібна повноцінна стратегія розвитку.

Не на два, три чи п'ять років. Досить міряти розвиток України політичними каденціями. Нам потрібне чітке бачення — куди й чому має рухатись наша економіка до 2030 року. Знаю, що така робота велась урядом.

Тому разом з результатами аудиту нашої держави чекаємо презентації економічних векторів України до 2030 року.

Насправді, ви знаєте, існує ще один напрямок, який може і має наповнювати державний бюджет України. Це ефективна протидія корупції.

У моїй програмі написано: не боротьба з корупцією, а перемога над нею. Та є підозра, що правоохоронні органи дочитали речення не

до кінця і сприймають як завдання лише першу частину — «не боротьба з корупцією».

Скажу чесно — мені це набридло. У нас нульова толерантність до корупції, це підтверджують наші партнери у Європейському Союзі, у США. Та чи достатньо Президенту не красти, щоб не крали інші?

Люди кажуть: весна прийшла. Де посадки? Вірите чи ні, але саме цим питанням та словами, які не можна казати на телебаченні, я починаю кожну нараду з керівниками всіх наших правоохоронних органів.

Щоразу я нагадую їм, що створені всі умови. Будь ласка: ми повернули кримінальну відповідальність за незаконне збагачення. Є можливість конфіскації незаконних активів. Повна оперативна незалежність НАБУ і САП, якої не було з 2015 року. Запустили роботу Вищого антикорупційного суду. Перезавантажили НАЗК.

Вони казали: нам заважають тільки телефонне право та відсутність політичної волі. Воля є. Телефонного права — немає. Опоненти заявляють, що це не так.

То скажіть, де ж той телефон? Може, хоч так буде результат?

Бо зараз законодавчі, оперативні, матеріальні, психологічні умови є. А реального результату поки що немає.

Я не маю права втручатися в їхню роботу, але маю право дати їй оцінку. Моя оцінка — незадовільна.

Та я вірю: її можна й потрібно виправити. Я прошу народних депутатів зосередитися на Антикорупційній стратегії на найближчі чотири роки. Так, за ці роки написано вже чимало стратегій. І вони не гарантують результату. Але я не заспокоюсь і доведу всім, що Україна без корупції — це не фантастика, це має бути реальністю. І мені байдуже, скільки заради цього потрібно буде змінити наших керівників правоохоронних органів — міністрів, інших керівників.

Не менш важливою є робота наших суддів. Так, я погоджуюся з міжнародними партнерами щодо необхідності судової реформи. Але впевнений, нікому не потрібна реформа лише заради слова «реформа».

За роки незалежності України кожна нова влада починала реформу судової системи. У підсумку — уряди, парламенти, президенти в країні змінюються, а судова система залишається. «Об'єктивне, неупереджене, справедливе правосуддя» — звучить для громадян незнайомо, ніби слова іноземного походження.

Нам потрібні зміни. Не перефразовані думки з попередніх варіантів судової реформи. А дієві рішення. Саме на них я чекаю від відповідної правової комісії, що була створена в Офісі Президента.

Нам потрібна Україна, де корупції немає, а чесні суди є. Цього хочуть усі наші громадяни. Цьому аплодують усі наші міжнародні партнери.

До речі, як би дехто не переконував і не старався, міжнародна коаліція продовжує підтримку України, більше того — вона виходить на новий рівень. Ми зберегли двопалатну підтримку США. Україна та Велика Британія офіційно стали стратегічними партнерами. На безпрецедентний рівень вийшли відносини України та Туреччини. Надійним партнером, без перебільшення — міжнародним побратимом для нас залишається Канада.

А всі експерти відзначають, що цьогорічний Саміт Україна — ЄС та спільна заява чи не вперше так яскраво підкреслюють партнерство України та Європи. Відзначають наші успіхи, зокрема відчутний прогрес виконання Угоди про асоціацію, всі передумови для «промислового безвізу», Угоди про спільний авіаційний простір з ЄС, поглиблення інтеграції українських ринків з європейськими. А ще — чіткий меседж: безвізовому режиму України з Європою нічого не загрожує. Хто б там що не казав.

Це стосується і співпраці з МВФ, яку ми продовжуємо. Так само, як зі Світовим банком, так само, як і з ЄБРР.

Сьогодні ми фактично заново будуємо конструктивний діалог і добросусідські відносини з Угорщиною, Румунією, Польщею.

Разом з Польщею та Литвою ми заснували «Люблінський трикутник».

Це платформа політичної, економічної та соціальної взаємодії.

І непомітною, та справді важливою перемогою на світовій арені я вважаю ще один факт. На міжнародному рівні зникла фраза «Світ втомився від України». Ми надали іміджу нашої держави нового змісту. На Україну почали дивитися по-новому. Сприймати як конструктивного, надійного, а отже — рівноправного гравця. Як країну, що цінує будь-яку підтримку та сподівається передусім на себе. Бо розуміє, що ніхто за нас не втілить перетворення, ніхто за нас не побудує успішну країну.

Ми стали проактивними. І в цьому контексті слід відзначити нашу ініціативу — створення у Києві штаб-квартири Міжнародного офісу з протидії дезінформації та пропаганді. Україна має реальний досвід такої протидії.

До речі, декого з присутніх у залі запрошуюю приєднатися до участі у статусі знаних експертів зі створення фейків та дезінформації. Нехай ваш досвід дійсно послужить трішечки державі.

Шановні друзі! Слід визнати, що тема COVID-19 заповнила весь простір, але водночас це не єдиний виклик для медичної галузі. Фейсбук, інстаграм і мій робочий стіл були заповнені зверненнями лікарів щодо другого етапу медичної реформи.

Існував ризик звільнення 50 тисяч медиків і закриття понад 300 лікарень. Під загрозою опинились екстрена медична допомога, багатопрофільні лікарні, онкоцентри, госпіталі ветеранів, більшість дитячих лікарень, психіатрична та туберкульозна служби.

Всього цього ми не допустили. Не допустили, щоб дитячі лікарі поїхали за кордон, і відбулося катастрофічне зростання дитячої смертності. Чи щоб у найближчі два роки захворюваність на туберкульоз зросла на третину.

Знаю, тема медичної реформи викликає жваві суперечки. Знаю. Та давайте визнаємо правду — ця реформа має як беззаперечні переваги, так і відверто слабкі місця. Наше завдання — зберегти позитивні моменти та виправити всі ці помилки. Реформою мають бути задоволені і пацієнти, і медики всіх рівнів.

Крім того, чекаю від профільного комітету та міністерства моделі страхової медицини, які могли б з'явитися нарешті в Україні.

Я хочу відзначити створення та розвиток системи трансплантології. Найближчі два-три роки має працювати мережа трансплантаційних центрів. Це допоможе зберегти багато життів українців без необхідності робити дорогі операції десь там за кордоном.

Надважливим є підвищення заробітної плати медикам. З 1 вересня це зроблено на 25, 50 та 70 відсотків. Це тільки початок.

Згідно з планом Міністерства охорони здоров'я, у 2021 році мінімальна заробітна плата лікаря має бути 20–25 тис. грн. Медичної сестри — 15 тис. грн., молодшого медичного персоналу — до 10–12 тис. грн. Переконали, що наступними мають бути освітяни та наші науковці.

Є одна характерна річ, яка об'єднує всі успішні сьогодні країни. На початку свого шляху всі вони інвестували в освіту. Всі країни. Надали їй стратегічного значення.

Сьогодні ми намагаємося рухатися тим самим шляхом. Паралельно вирішуючи проблеми, які існують у всіх ланках української освіти. Це доступність та якість дитячих садочків. Підвищення престижу професії вчителя та заробітних плат. Створення сучасної інфраструктури — нових садочків і шкіл.

Ми почали відновлення професійно-технічної освіти, яку руйнували останні 20 років. Хоча кваліфіковані робітничі кадри сьогодні вкрай потрібні країні.

Ми приділяємо особливу увагу вищій освіті. Вона має готувати конкурентоспроможних у сучасному світі професіоналів, що відповідають тенденціям нашої та світової економіки.

І, звичайно, наука, яка завжди є драйвером для інновацій та економіки. Розвиток науково-дослідної інфраструктури та підтримка талановитих українських науковців — має стати пріоритетом для держави.

Освіта і наука — це галузь, де результат не помітний швидко, але зрештою є визначальним.

І про те, де результат, навпаки, — помітний досить швидко.

Для реалізації пункту програми «Комфортна країна» ми почали «Велике будівництво». І це не просто назва чергової державної програми. Всі бачать, що в країні дійсно йде велике будівництво. Ми «зшиваємо» Україну. Не лише ідеями, не лише словами. А й дорогами та мостами.

Цього року — це 4 тисячі кілометрів доріг державного значення. 2 тисячі — місцевого значення. 100 шкіл, 100 садочків, 100 спортивних об'єктів. 210 приймальних відділень з новітнім медичним обладнанням. Коли ми озвучували ці цифри на початку року, багато хто не вірив. Але більшість із цих об'єктів уже готові, і до кінця року, як ми обіцяли, ми виконаємо весь цей план.

Так, інколи звучить критика: мовляв, ми закінчуємо деякі об'єкти попередньої влади. Ключове слово — ми закінчуємо. Не затягуємо на роки, не «розпилюємо» кошти на їхнє будівництво. А закінчуємо. Якісно, до речі, та швидко.

Більше того, ми закінчуємо об'єкти не лише попередньої влади, а й їхніх попередників і попередників попередників. Приклад — лікарня «Охматдит», яка відкрита після реконструкції влітку. Та Запорізький міст — найвідоміший довгобуд країни. Сьогодні там уже йдуть активні роботи, і ми обов'язково завершимо цей об'єкт. Ми, а не наступні політики.

«Велике будівництво», незважаючи на давню традицію української політики, не закінчиться після місцевих виборів. А стане ще масштабнішим. Крім нових доріг, шкіл, садочків і лікарень, ми почнемо реставрацію українських замків, театрів, музеїв, об'єктів культурної та архітектурної спадщини нашої Батьківщини.

Ми також готуємо програму «Україна — чемпіон!». У кожному регіоні країни має бути велика сучасна спортивна арена. Кожна з них носитиме ім'я видатного українського чемпіона.

Комфортна країна неможлива без повноцінного покриття швидким Інтернетом. Та сучасних, реконструйованих чи нових аеропортів у кожному регіоні. Щодня ми працюємо над цим, щоб зробити країну, де громадянам буде максимально комфортно жити. Якою вони із задоволенням мандруватимуть, яку будуть відвідувати мільйони туристів з усього світу.

Дорогі українці! Вічно можна дивитися на три речі. Як горить вогонь, як тече вода та як політики говорять про проблеми в Україні. Але від того, що ми будемо говорити, — проблеми не зникнуть. Потрібно працювати.

Я знаю, що є величезна кількість важливих і проблемних для країни питань, про які сьогодні ми не поговорили. Якби я торкнувся кожного з них — це послання затягнулось би до 2024 року та наступних президентських виборів.

Тому менше слів. Я знаю і про всі пункти моєї програми, які поки що не виконані. Я знаю. Вони щодня вказують мені шлях. Дають енергію, щоб втілити мою мрію. Я хочу передати наступному Президенту України ось цю програму, де кожен пункт буде відзначений галочкою як виконаний. І щиро сказати вам: Дорогі українці! Мені перед вами не соромно. Це мрія.

Наостанок. 25 жовтня в Україні відбудуться місцеві вибори. Дуже важливі. Не для політичних партій. А для вас, шановні громадяни

України. Для розвитку і добробуту ваших міст, сіл, ваших громад. У цей день я поставлю вам 5 запитань. І чекатиму відповіді. А сьогодні я поставлю важливі, відверті запитання самому собі.

І одразу на них зараз відповім.

Чи думав я рік тому, що змінювати країну на краще буде настільки складно?

Ні.

Чи змінив би я своє рішення, якби тоді знав про це?

Ні.

Чи вдасться все нам з вами?

Так!

Слава Україні!

Читаю це послання, а зі старечої голови не йде «Оповідання. В інтересах держави» Олега Бондаренка:

«У неділю, якимось несподівано, відбулося позачергове закриті засідання парламенту. Відкриваючи його, Голова обвів всіх похмурим поглядом і сказав:

— Панове депутати, сьогодні я запросив вас по одній екстраординарній справі і, коли ви дізнаєтеся, по якій, сподіваюся, не будете на мене в образі за втрачений вихідний. Я також попрошу зберегти нашу сьогоднішню зустріч в глибокій таємниці. Як виняток, ми не стали запрошувати акредитованих журналістів, і для публіки в цей день в парламент теж вхід закритий. Вкрай важливо, щоби ніякого витоку інформації не відбулося. Це все залишиться на вашій совісті, панове депутати. Голова зробив паузу, і чути було, як по залу пролетіла муха.

— Я надаю слово Міністру пропаганди. Він зробить сенсаційне повідомлення, яке ми з вами і повинні, після цього, обговорити. Прошу Вас до трибуни.

— Спасибі, пане Голово, — Міністр пропаганди, за звичкою, вибіг із залу відомим всім підстрибцем і припав до мікрофона. — Всі ми знаємо, що наша країна шостий рік поспіль веде виснажливу війну з підлою сусідньою державою. Битви йдуть з перемінним успіхом, лінія фронту постійно переміщується, але залишається високою ймовірність нашої якнайшвидшої перемоги над підступним ворогом — в осяжному майбутньому. Ми віримо в перемогу, тому що напрям голо-

вного удару, як і всю стратегію, розробив наш головнокомандувач — Президент країни доблесний генерал Монтезуб.

Міністр перевів подих. Та продовжив:

— Ми також знаємо, що нам протистоїть кліка ненависного диктатора Кокодрілья, керівника ворожої держави, який посилає на нас армію за армією. Скільки вже пролито крові наших хлопців! Скільки вдів і сиріт залишилося після нахабних нападів цього тирана!

Міністр, хвилюючись, відпив водички і прокашлявся.

— Втім, я хотів поговорити сьогодні навіть не про це... Проблема в тому, що ми отримали абсолютно секретну доповідь нашого військово-аналітичного центру, який перетинається з даними розвідуправління та деякою конфіденційною інформацією, отриманою дипломатичними каналами. Робота, про результати якої я вам доповім, проводилася протягом декількох років в обстановці найсуворішої таємності, і — через її виняткову важливість — багато разів нами перевірялася. Отже, панове... Погасіть світло, будь ласка! Увага на екран.

Запрацював проектор, і депутати зацікавлено втупилися на виникле в темряві яскраве зображення двох лідерів держав, що перебували у протиборстві.

— Зліва, — почав Міністр, — ви бачите портрет доблесного генерала Монтезуба, з усіма регаліями. Як відомо, генерал рідко з'являється на людях і завжди — з накладною бородою, тому що цього вимагають правила безпеки. Тепер ми дивимось праворуч — це фотографія підлого диктатора Кокодрілья, тьху на нього!

Депутати також дружно плюнули в спеціально встановлені біля кожного крісла плювальниці.

— Кокодрілья вічно ходить в чорних окулярах, що приховують його фізіономію. І також намагається вкрай рідко з'являтися на публіці, роблячи винятки лише для парадів, на яких він присутній у спеціальній броньованій плазуючій фортеці, на гусеницях.

— Так от, — Міністр був, як ніколи, серйозний. — Порівняємо їх носи, вуха і ось ці деталі обличчя, в районі вилиць, скронь і надбрівних дуг. Незважаючи на ретельну роботу гримерів — в обох випадках — нам вдалося-таки встановити, шляхом скрупульозного зіставлення і за допомогою комп'ютерних технологій, що ми маємо справу з однією

і тією ж людиною. Доблесний генерал Монтезуб і підлий диктатор Кокодрілья — тьху на нього! — є однією особою.

У залі повисла зловісна, гнітюча тиша, яку ніхто не порушував, і лише муха все ще марудилася, не знаходячи місця для пристойної посадки.

— Е-е-е... — промимрив нарешті депутат Жеребовський. — Ви взагалі здаєте собі звіт у власних словах? Що це взагалі за маячня, я вас питаю?! — І він перейшов на вереск.

— Дозвольте... — з гідністю заперечив Міністр пропаганди і знову сьорбнув водички. — Ми готові надати повний пакет доказів, включаючи визнання помічника Президента, Монтехвіста. Також є донесення, яке зробив начальник військової розвідки Монтеоко; він якраз перебуває зараз у залі. Особиста думка двох маршалів, яка заснована на спостереженнях, — ось: Монтехрін та Монтепуп. І, нарешті, дані, отримані від японської віщунки Мангі.

— О, Манга!.. — понеслося з усіх боків. І навіть Жеребовський шанобливо присвиснув.

— Гаразд, припустимо, — зауважив голова фракції «Свята війна». — Припустимо, у них є певна зовнішня схожість. Але сама думка про те, що координацію військових дій з обох сторін здійснює одна і та ж людина, ідеологічно неприпустима. Наприклад, вона не може одночасно перебувати у двох різних місцях! А? Як ви це пояснюєте?

— Дозвольте мені, — підвівся з бокового місця начальник військової розвідки Монтеоко, спеціально запрошений на засідання. — Як нам вдалося встановити, між столицями обох воюючих держав був проритий секретний тунель, яким ходить швидкісний трамвай. Всі фахівці, задіяні в будівництві цього тунелю, згодом були знищені. Їх скелети одягнули в костюми доісторичних людей і змішали з кістками динозаврів, виявлених у ході будівництва тунелю, щоб видати за поховання Юрського періоду. Слава богу, ми додумалися звернутися за експертним висновком до палеонтологів.

— І все одно... — пробурчав Жеребовський. — Не вірю. Не-ві-рю! А як же наші хлопці, які віддали свої життя в боротьбі з підступним ворогом? Їм так і не довелося омити свої чоботи в крові супростата! Не патріотично все це...

У залі піднявся шум, і Голова змушений був задзвонити у дзвоник.

— Колеги! — суворим голосом сказав він. — Ми з вами зібралися сьогодні, щоб проаналізувати ситуацію і винести своє рішення. Які будуть пропозиції?

Депутати загаласували, разом потягнулися до мікрофона. Голова, закликаючи до порядку, встановив черговість виступу.

— Пропоную, — висловився депутат від партії нескінченної перемоги, — негайно заарештувати доблесного генерала Монтезуба і віддати його справедливому народному суду.

— Правильно! Правильно-о-о! — понеслося із залу.

— На це я можу відповісти тільки одне, — заявив Голова. — На жаль, арешт неможливий. І ось чому. Ми з вами самі не так давно голосували за збільшення статей бюджету на охорону глави держави, і пам'ятається мені, що витрати досягали фантастичних сум. Генерал Монтезуб сьогодні так охороняється, що до нього і близько не підійдеш. До того ж ми просто не знаємо, де він знаходиться в кожен конкретний момент — він постійно змінює своє місцезнаходження. Будь-яка спроба арешту буде негайно ж обрубана під корінь.

Депутати захвилювалися, а Жеребовський голосно грюкнув рукою по столу.

— Ну, я вас благаю! Я вас благаю! — крикнув він у бік опонентів.

Кілька людей спробували було порушити черговість, відбираючи один в одного мікрофон.

— Є така пропозиція! — крикнув лідер руху ультравічливих молодих людей. — Організувати витік інформації в газети, щоб народ знав, яке справжнє обличчя доблесного генерала!

— На жаль, — парирував Голова, — це абсолютно виключено. Ви уявляєте, що підніметься в країні, якщо ми оприлюднимо таку інформацію? Наші хлопці зараз здійснюють подвиги на фронтах, в ім'я Вітчизни — а ви пропонуєте вдарити по їх патріотичних почуттях? Та хто ж стане після такого воювати?

— Правильно!.. Правильно... — пролунало тут і там в залі. — Не можна допустити, щоб люди в ці важкі воєнні роки втратили віру...

Депутати все ще хвилювалися, і атмосфера в залі загострилася до краю. Міністр пропаганди, не витримавши, схопився з місця і забігав туди-сюди, демонструючи оспівану телебаченням, знамениту ходу із підстрибуванням.

— Хвилиночку, панове, є один спосіб — і найнадійніший, — пролунав в динаміках голос ветерана парламенту, сподвижника генерала Монтезуба Зубастера. — Ми повинні зробити конституційний переворот і змістити Президента і Верховного Головнокомандувача з усіх посад. Це буде в межах правового поля — наш парламент володіє такими повноваженнями. Виберемо нового Президента. І ми поклянемося йому у вірності. — Зубастер доклав руку до серця.

Несамовитий шум піднявся знову. Хтось оглушливо свиснув, засунувши пальці в рот. У задньому ряду побилися кілька депутатів.

— І це не найкраще рішення, — зітхнув прямо у мікрофон Голова, показуючи, як важко йому міркувати на подібну тему. — Якщо ми вчинимо таким чином, то тим самим дамо привід генералу Монтезубу остаточно переметнутися на сторону противника — і більше не повертатися до нас, до столиці. Він залишиться лідером держави — правда, ворожої нам. І ви вважаєте, що це може бути корисно? Мало того, що ворожа пропаганда буде поливати нас брудом, так ще й всі наші плани по наступу і обороні опиняться в руках ворога! Ми станемо повністю беззахисними, нас розіб'є в пух і прах фельдмаршал Лоскітодль, і це загрожуватиме неминучою поразкою! Як можна пропонувати таке...

Дикий свист у залі посилювався. Тут і там з місць долинали вигуки: «Ганьба!», «Як не соромно?!», «Я вас благаю!», «Батьківщина або смерть!»

Депутат від фракції схоластично налаштованих патріотів заплакав. Начальник військової розвідки Монтеоко схопився за серце. Охорона вивела із залу якусь сторонню людину, що невідомо як прокралася в свята святих всього парламентського комплексу будівель.

Міністр пропаганди від надмірного збудження звів руки до неба і так стояв, поки пристрасті не почали потроху стихати під акомпанемент невтомного дзвіночка парламентського Голови.

— Тихо! Тихо! Тихо! — закликав він.

Усі, нарешті, замовкли, заспокоїлися і втупилися на Міністра пропаганди, що перебував, як здалося, в якійсь сакральній позі.

— Тс-с-с... — майже пошепки сказав він. — Колеги, ми розглянули всі можливі варіанти і, як виявилось, жоден з них не може бути панацеєю в ситуації, що склалася. Так. Я думаю, у нас залишається

тільки один вихід, який абсолютно відповідає інтересам держави — на цьому історичному етапі. Попрошу вислухати мене.

Депутати згідно закивали головами і нагострили вуха.

— Так от, я пропоную нічого не робити. І відповідно нікому нічого не говорити, так ніби сьогоднішнього засідання не було. Нехай все залишається як є, йде своєю чергою. Генерал Монтезуб — править, підлий диктатор Кокодрілья (тьху на нього) — пручається; ми-то з вами все одно знаємо, що в кінцевому рахунку йому настане кінець. Головне — це інтереси держави! Перемога буде за нами!

Зал вибухнув оплесками. Депутати зривалися з місць і плескали, плескали; кричали: «Браво!» Жеребовський вдоволено посміхався, а лідер фракції «Свята війна» знову надів знятий було значок із зображенням Президента.

Голова махав руками, намагаючись привернути до себе увагу і пом'якшити патріотичний запал.

— Панове депутати! Панове депутати! — закликав він. — Пропоную поставити на голосування! Що? Не треба? Одногосно? Добре, добре... Панове депутати!.. Заспокойтеся... Прийнято одноголосно!

І він, як і всі інші, встав, через те що депутати в єдиному пориві заспівали державний гімн.

Багато в цей момент плакали.

Міністр пропаганди, задоволений, походжав туди-сюди перед трибуною, не в силах стримати розбурхані почуття. Він виглядав переможцем. Один з депутатів, підхоплюючи куплет за куплетом, стежив за міністром очима, і в його пам'яті спливала трофейна кінохроніка минулого року, кадри якої відобразили виступ ворожого верховного комісара з пропаганди; тьху на нього. Депутат співав і про щось думав. Ця знаменита хода із підстрибуванням... Цей... Та ну його, чорт зна що приходить в голову. Ні.

Ні.

Не варто забивати голову подібною маячнею. Бути такого не може. В усякому разі, не повинно бути, думав депутат, оскільки не відповідає інтересам держави».

Події малі і великі, значимі і нікчемні, істинні і брехливі, жартівливі й гумористичні, трагічні і радісні... в житті чергуються одна за одною і, окремо, взята людина не в змозі їх перетравити...

Учора послання Президента, а сьогодні (24.10.20) мене огортає жаль та щем за тим, що я залишився ОДИН, без дружини, Лідії, з якою прожив 64 роки в шлюбі та ще 5 років навчалися в одній, шостій групі Харківського медичного..., на педіатричному факультеті. Ніколи не думав, що так боляче відчувається навічна розлука чоловіка з дружиною, тим більше, що збирався відійти в інші світи значно раніше за Ліду. Адже я від неї старший на три роки і десять місяців.

Той день даленіє,
та біль від утрати,
Мов рана довічна, —
пече і пече:
Не стало людини
із мислю Сократа,
І друга уже
не відчує плече...

*(З твору Богдана Мельничука
«Довічний журботис»)*

+++

Горбок землі мовчить, як все довкола і огортає душу тихий жаль, що не побачимо ніколи ні Твою радість, ні Твою печаль. Нема Тебе, хоч скільки хочеш клич, сама печаль повисла над землею. У світі серед безліч обличь вже не зустріти усмішки Твоїї. Не заросте ніколи та стежина, що провела Тебе в останню путь. Похилиться зажурена калина і добрим словом люди пом'януть. Скільки б не минуло часу, Ти завжди будеш поруч із нами. Хай над Твою могилою світить сонце, жалібно співають пташки, а на квітах буде роса — то пам'ять про Тебе. Спи спокійно, наша дорога. Лебединим пухом хай буде Тобі земля (ці слова, які відображають мої почуття, взяті з інтернету).

І не вірю, що мені здалося,
Бо напевно знаю — так було:
То не скрипка кликала — волосся (руса коса — І. С.),
Що тобі спадало на чоло.

Василь Симоненко

Р. S. У моєї Ліди в молодості була довга та пишна руса коса.

У своєму житті моя дружина була надзвичайно скромною людиною й отримувала від мене, своїх колег, друзів..., з моєї точки зору, недостатньо уваги. Але після її відходу в інші світи до неї було багато звернень у вигляді співчуття близьким. На її похорони прийшло багато-багато тих, хто її знав, хто про неї пам'ятав... Серед них — керівництво обласної клінічної дитячої лікарні (головний лікар Григорій Корицький, його замісники), ректорат Тернопільського національного медичного університету (ректор Михайло Корда, проректори, декани), генеральний директор університетської лікарні Василь Бліхар, колективи кафедри педіатрії № 1 ТНМУ на чолі з Оксаною Боярчук, кафедри педіатрії № 2 на чолі з Галиною Павлишин, кафедри терапії № 2, яку очолює моя донька, сусіди... В організацію процедури похорону значну енергію натхнення вложили Юра Рудяк, Наталя Грималюк, Валентина Кородюк, Світлана Сохацька, Лілія Легка, Олена Зарічна, отець Петро, отець Роман, отець Атанасій... Багато повідомлень про співчуття отримали по телефону. Десятки людей, як з України, так і з-за кордону висловили свої співчуття через інтернет:

Наталя Грималюк 25 жовтня о 11:27 • 🌐

ДРУЗИ! ВЧОРА ВВЕЧЕРІ ВІДІЙШЛА У ВІЧНІСТЬ
СМІЯН ЛІДІЯ ВАСИЛІВНА. НАРОДИЛАСЯ ЛІДІЯ
ВАСИЛІВНА 7 ЛИСТОПАДА 1932 р. БІЛЬШІСТЬ ЗІ
СВОЇХ 88-и РОКІВ ПРОЖИЛА НА
ТЕРНОПІЛЬЩИНІ. ПРАЦЮВАЛА ЛІКАРЕМ-
ПЕДІАТРОМ, ОЧОЛЮВАЛА ФІЗІОТЕРАПЕВТИНЕ
ВІДДІЛЕННЯ ДИТЯЧОЇ ОБЛАСНОЇ ЛІКАРНІ. БУЛА
БЕРЕГІНЕЮ СІМЕЙНОГО ВОГНИЩА РОДИНИ
СМІЯНІВ. ВИХОВАЛА ДВОХ ДОСТОЙНИХ ДІТЕЙ-
ПРОФЕСОРІВ ОЛЕКСАНДРА ТА СВІТЛАНУ
СМІЯНІВ, ТРЬОХ ОНУКІВ, ДВОЄ З ЯКИХ ВЖЕ
ЛІКАРІ! СВІТЛА ПАМ"ЯТЬ ПРО ЛІДІЮ
ВАСИЛІВНУ ЗАЛИШИТЬСЯ В СЕРЦЯХ РІДНИХ ТА
ДРУЗІВ. ПАНАХИДА ЗА УСОПШОЮ
ВІДБУДЕТЬСЯ ВВЕЧЕРІ 25 ЖОВТНЯ У ВЕЛИКІЙ
ЗАЛІ ДОМУ ПЕЧАЛІ, О 19:30. ПОХОРОН 26
ЖОВТНЯ У СЕЛІ БАЙКІВЦІ.

Svetlana Soxatska

Співчуття усій родині. Вічна і світла пам'ять... Нехай спочиває з Богом!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ольга Денефіль

Хай з Богом спочиває...Вічна пам'ять... Співчуття родині....

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Lyudmyla Lyusi Reich

Дуже, дуже жаль... Лідія Василівна завжди була і залишиться для мене і всіх чудовою Людиною - з великим Серцем! Мої дорогенькі Іван Семенович, Світлана Іванівна, Олександр Іванович ваші діточки і онуки, прийміть Найщиріші співчуття. Нехай земля дорогій Лідії Василівні буде пухом. Цілую вас міцно і дуже сумую разом з Вами.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Олександра Маховська

Вічна пам'ять. Співчуття рідним.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nataliya Haliyash

Хай з Богом спочиває... 🙏 Щирі співчуття рідним.

Ірина Цеглярська

Царсво Небесне і Вічна пам'ять 🙏 Щирі співчуття родині

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Володимир Лісовський

Співчуття родині

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Андрій Мисак

Співчую. Хай з Богом спочиває.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Rostyslav Levchuk

Найщиріші співчуття... хай з Богом спочиває

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Мирослав Загорський

Нехай з Богом спочиває. Співчуття рідним та близьким. 🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Галина Криницька

Вічна пам'ять Світлій Людині . Щире співчуття . Сумно ! 🙏

Nataliya Haliyash

Хай з Богом спочиває... 🙏 Щирі співчуття рідним.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Alla Boychuk

Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Angela Moiseiuk

Найщиріші співчуття...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Kornelia Hrachak

Співчуття . Най Боженько дасть Царство Небесне ..

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Роман Свистун

Вічна пам'ять. Хай спочиває з Богом.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Оксана Кот

Вічна пам'ять...Щирі співчуття родині

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Володимир Кальба

Вічна пам'ять.Співчуття родині.

Анатолій Царенко

Вічна пам'ять... Щире співчуття родині...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Olesia Vyhovska

Щирі співчуття!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Мирослава Гриценко

Прийміть щирі співчуття! Хай з Богом спочиває!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Данута Слободянюк

Нехай з Богом спочиває.Щиро співчуюю родині.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Inna Hara

Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Rita Rita

Вічна пам'ять!!! Щирі співчуття родині та близьким!

Lyubov Nayda

Щирі співчуття родині.
Нехай спочиває з Богом .

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Наталія Василівна Банадига

Вічна пам'ять! Лідії Василівні!
Царство небесне!
Щирі співчуття рідним!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Тетяна Волинець

Співчуття рідним! Вічна пам'ять!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Оксана Бойко

Щирі співчуття! Царство небесне. 🙏🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Lyudmyla Lyusi Reich

Дуже, дуже жаль! Дорога Лідія Василівна
була Чудовою Людиною! Дружиною,
Мамою, Бабусею. Лікарем від Бога!
Величезну Повагу до НЕЇ збережу в
своєму серці НАЗАВЖДИ! НЕХАЙ Земля
Вам буде Пухом, дорога ЛІДІЯ
ВАСИЛІВНА! З любов'ю і величезною
повагою!

Kvitoslava Chaban

Царство Небесне і Вічна Пам'ять. Співчуття
родині!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Олександр Волосовець

Світла пам'ять. Щирі співчуття усій
родині...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Валентина Супрунук

Вічна пам'ять. Нехай спочиває з Богом.
Співчуття рідним.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Halina Polova

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

Лена Чар

Щирі співчуття! Нехай спочиває з
Богом!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Микола Чемиц

Царство небесне і вічний спокій...
Співчуття родині...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Marta Stryko

Вічна пам'ять. Царство небесне. Прийміть
співчуття.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

наталія стасишин

Хай з Богом спочиває

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Olga Belousova

Вічна та світла пам'ять...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Пасечко Надія

Нехай з Богом спочиває. Щире співчуття
родині.

Надія Модна

Вічна пам'ять. Співчуття родині

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Halyna Bezkorovaina-Khara

Щирі співчуття родині...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Любов Шендеровська

Найщиріші співчуття. Нехай спочиває в
Бозі. Вічна пам'ять і Царство Небесне

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Людмила Кородук

Вічна пам'ять. Співчуття родині.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Наталія Шідловська

Прийміть щирі співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Вероніка Сагайдак

Щиро співчуваємо.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ірина Гіряк

Вічна пам'ять

 Tanya Dolishna
Мої щирі співчуття... Вічна пам'ять...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Maria Khara
Царство небесне!
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Людмила Балабан
Нехай з Богом спочиває...
Щирі співчуття...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Olga Puzanova
Вічна світла пам'ять...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Orest Onyskiv
Співчуваємо! Нехай спочиває з Богом!
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Ольга Камінська
Хай, спочиває з Богом! 🙏
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Nelia Korylchuk
Щирі співчуття родині. Нехай спочиває з Богом!

 Ольга Василевич
Прийміть співчуття.
Хай з Богом спочиває.
Вічна їй пам'ять.
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Igor Nychiforin
Світлано, співчуваємо... Вічна пам'ять
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Лариса Журавльова
Щирі співчуття!
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Инна Гулыба
Щирі співчуття...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Оксана Соліяк
Царство небесне! Нехай світить вічне світло.
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Людмила Скакун
Вічна пам'ять. Співчуття родині
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Irina Sharoval
Щирі співчуття

 Наталія Молочек
Співчуття родині. Світла пам'ять.
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Oleksandra Havryschak
Вічна пам'ять... Співчуття родині
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Marta Dzhus
Щирі співчуття родині... я вічна пам'ять
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Леся Шевченко
Щиро співчуваю. Царства Небесного. Вічна я пам'ять
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Valentyna Chopryak
Вічна, добра, світла пам'ять... щирі співчуття родині 🙏
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Olha Huk
Нехай Всемилоливий Господь прийме душу Лідії до Небесної Оселі, де всі святі і праведні спочивають.
Вічна пам'ять.

 Андрій Іноземцев
Світла пам'ять!
Родині наші щирі співчуття, хай з Богом спочиває...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Наталія Олексів
Світлана, мої щирі співчуття. Вічна пам'ять твоєї мамі...
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Іван Зогуля
Світла і вічна пам'ять, співчуття родині та близьким!!
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Руслана Петрокушин
Щирі співчуття рідним
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Tatyana Lysunets
Світла пам'ять, співчуваю... 😞
2 тиж. Подобається Відповісти Більше

 Любов Мовчун
Прийміть найщиріші співчуття

Viktor Kmita
Щиро співчуваємо. Вічна пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ольга Кузів
Щирі співчуття родині! Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Тетяна Тарасенко
Мої щирі співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Olena Novytska
Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Tetyana Ilashchuk
Щиро співчуваю...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Люччя Щекатурова
Вічна пам'ять...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Sasha Rubin
R.I.P

Oksana Yavorska
Нехай з Богом спочиває...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nataliia Grygorieva
Вічна пам'ять! Щирі співчуття усій родині!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Руслана Іванец
Мої щирі співчуття 🙏 Вічна пам'ять 🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Валентина Якимчук
Прийміть щирі співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Олег Вихрущ
Співчуваю .Вічна пам'ять .

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nikolay Klymovych
Вічна пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Леся Ковківська-Романчук
гірка новина.. світла пам'ять.. співчуття родині.

Наталія Личківська
Мої щирі співчуття. Вічна пам'ять 🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Maria Savula
Прийміть щирі співчуття у зв'язку з втратою дорогої людини шановна Світлано Іванівно

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Вікторія Репецька-Крохмаль
Царство Небесне....А родині щирі співчуття.....

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Bohdan Boychuk
Прийміть наші найщиріші співчуття, вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

сергій омелянович гур'єв
Світла пам'ять я да буде Рабі твоєї Царствіє небесне... 🙏🙏🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Господарський Ігор
Нехай з Богом спочиває

Ruslan Kifa
Щирі співчуття. Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Володимир Георгійович Карпук
Щирі співчуття.. Нехай з праведниками спочиває..

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ольга Пишак
Найщиріші співчуття. Нехай спочиває з Богом...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Tatiana Kovganych
Щирі співчуття. Вічна пам'ять 🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Oleksii Ivashkevskyi
Світла пам'ять! Щирі співчуття рідним!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Лариса Федорук
Наші співчуття родині. Світла пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Oksana Yavorska

Такою пам'ятаю Лідію Василівну : доброю, спокійною, доброзичливою, інтелегентною...Вічна Пам'ять...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nataliya Lishchenko

Щирі співчуття Івану Семеновичу, Світлані, Олександру та усій Вашій Родині від родини Ліщенко 😊...Лідія Василівна була надзвичайно світлою, доброю, чуйною, мудрою, душевною та красивою Людиною! Так шкода...Молимося за Вас! Царство Небесне Шановній Лідії Василівні та Вічна Пам'ять 😊

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Марія Головата

Щирі співчуття родині.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Svitlana Repak

Прийміть найщиріші співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nalyna Hrytsenko

Царство небесне...Щирі слова скорботи 🙏🙏🙏

Ілона Бур

Світла пам'ять...Царство небесне...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Людмила Борисюк

Світла пам'ять...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Uliana Prots

Щирі співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Nadezhda Bunyak

Співчуття! Вічного спочинку у Царстві небесному!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Валентин Шмигельський

Світла пам'ять...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Світлана Поліщук

Царство Небесне! Співчуття родині.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Петро Сельський

Щирі співчуття... СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Олег Стоян

Прекрасний спеціаліст, добра і благородна людина. Співчуття рідним. Вічна пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ольга Ковальчук

Щирі співчуття скорботи.Царства небесного! 🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Роман Ладика

Прийміть мої щирі співчуття.Вічна і світла пам'ять Лідії Василівні! Хай земля їй буде пухом!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Володимир Богайчук

Щирі співчуття.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Roman Volkov

Щирі співчуття...

Roksolana Hnatyuk

Щирі співчуття ... Вічна пам'ять Вашій мамі...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Galyna Ilyuk

Світла пам'ять

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Мервяк Вікторія

Світла пам'ять, співчуття для Вас.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Елена Иванова

Світланка.прийми мої співчуття. Нехай земля їй буде пухом...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Svetlana Soxatska

Вічна і світла пам'ять

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Sergiy Palayda

Щирі співчуття...хай з Богом спочиває...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ярослав Гринчишин

Мої щирі співчуття

-

Валентина Калугина
Глибоке сочувствие вам и вашим родным!!!!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Tetiana Lunova
Прийміть щирі співчуття ! Царство Небесне 🙏

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Tania Holovach
Вічна пам'ять, нехай з Богом спочиває...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Nadiya Yarema
Щирі співчуття, Світлано Іванівно! Тяжка втрата... Вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Ольга Кубант
Світла пам'ять

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Olena Zarichna
Вічна пам'ять 🙏 Хай спочиває з Богом 🙏
-

Світлана Костюк
Світлана Іванівна, прийміть щирі співчуття від нашої родини.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Юрій Футуйма
Щиро співчуваємо. Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Володимир Шманько
Вічна пам'ять. Царства небесного.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Bogdan Shmyndiuk
Прийміть наші співчуття

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Майя Єрмолаєва
Моя дорога Світлано Іванівно! Тримайтеся, тепер Ви - Берегиня родини Сміян

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Марта Залізняка
Прийміть щирі співчуття. Нехай з Богом спочиває.
-

Liliya Martynyuk
Вічна пам'ять! Царство небесне...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Kvitoslava Chaban
Щирі співчуття! Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Tetyana Demchuk
Хай з Богом спочиває. Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Дарія Попович
Вічний спокій Вашій мамі, Світлано Іванівно! Це найдорожча була Вам людина на землі!!! Нехай спочиває з Богом.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Tanya Chipko
Нехай покійнеці земля буде пухом, а Господь дарує Царство Небесне та вічний спокій її душі!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Andriy Artymovych
Прийміть щирі співчуття! Хай спочиває з Богом!
-

Yuriy Koshak
Царство Небесне, Вічна пам'ять...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Світлана Сміян
Щиро всім дякую!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Viktor Tabatchyk
Пані Світлано, мої вам співчуття.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Oleksii Ivashkivskyi
Щирі співчуття!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Лілія Іваніцька
Щиро співчуваю, тримайтеся! Вічна пам'ять і Царство Небесне Вашій Мамі...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Svetlana Ivantchenko
Щирі Співчуття !! 🙏

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Тетяна Негрич
Вічна пам'ять

Галина Китай
Вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ігор Качанюк
Щирі співчуття .

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Олег Надашкевич
Прощу прийняти мої щирі співчуття

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ольга М.
Вічна пам'ять і Царство небесне Вашій мамі...Щирі співчуття всій родині

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Тетяна Сірко
Щирі співчуття.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Galina Sokolska - Holiachenko
Співчуваємо, царсво небесне

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Олег Борткевич
Щирі співчуття. Вічна пам'ять

Світлана Сміян
27 жовтня о 09:00 · 11

...

24 жовтня не стало найдорожчої нам людини – моєї матусі, а 26 жовтня рідна земля прийняла її на вічний спочинок. Від нестерпного болю і безвимірної втрати здавалося немає ні порятунку, ні розради. Та з поміччю Божою і таких щиро небайдужих до нашого горя людей ми переживаємо ці дні. Тому хочемо подякувати усім, хто був з нами поряд, хто усіляко нас підтримував і допомагав.

Хочемо посвідчити вдячність від тата та синівську й дочірню пошану друзям, колегам, сусідам. Неможливо переоцінити вагомість спільної молитви, теплих слів співчуття, висловлених особисто, в повідомленнях, телефонних розмовах. Цінуємо Вашу увагу та підтримку. Сердечно дякуємо. Нехай лихо завжди обминає ваші оселі.

Галина Мельник
Співчуття...Вічна пам'ять...

Наталія Василюк
Співчуваємо. Вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ви відповіли · 1 відповідь

Богдан Ференц
Прийміть,Світлано, від нашої родини глибоке співчуття з приводу втрати найріднішої Вам людини. Нехай з Богом спочиває.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ви відповіли · 1 відповідь

Омелян Синенюк
Прийміть співчуття.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Вікторія Репецька-Крохмаль
🙏🙏🙏

минулої пт Подобається Відповісти

Більше

Anna Tribis
Моя люба Світлана Іванівна,дуже вам співчуваю!Це найгірше в житті втрачати своїх рідних....❤️😭

Ірина Головач

у нд Сумно 1

Відповісти Більше

Оксана Гайко
Щиро співчуваю Вам, Світлано і всій родині. Царство небесне мамі!

у нд Сумно 2

Відповісти Більше

Неоніла Голка
Вічне спочивання, дай їй, Господи, а світло віковичне нехай їй світить, хай відпочиває в мирі....

Антоніна Мельничук
Щирі співчуття

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Svetlana Gerasimenko
Наші глибокі співчуття. Дуже гарна людина. Вічна пам'ять...

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Ірина Грабчак
Щирі співчуття! Вічна пам'ять!

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Mariya Starchenko
Щирі співчуття! А Вашій мамі царство небесне!

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Петро Шерстюк
Прийміть наші співчуття! Мамі царство небесне та вічна пам'ять.

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Rostyslav Levchuk
Щирі співчуття...хай з Богом спочиває...

Анатолій Вихрущ
Жаль.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Оксана Володимирівна Савка Вихрущ
Щирі співчуття рідним Вічна пам'ять Хай з Богом спочиває

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Мельник Леонід
Щирі співчуття Саша - мельник леонід

Наталія Василюк
Чотири роки тому не стало моєї мамусі. Мені здавалося, що світ зупинився.. Сказати, що у мене було горе- нічого не сказати... Втрата найдорожчої людини- це втрата часточки себе, це вже не буде ніколи всього того, що зігрівало душу. Смуток не пройде і лише у снах обіймеш і пригорнешся, а відповіді не знайдеш.. її немає. Ти тримайся, бо пишу і плачу, щиро хочу, аби ти запам'ятала її усміхненою і такою ,до болю, рідною, світлою мамусею. Вона ще довго говоритиме з тобою у думках...

Наталія Олексів
Вічна пам'ять і царство небесне твоєї мамусі,Світланка.Співчуваю.Тримайся.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Галина Баб'як
Щире співчуття

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Галина Волошин
Света, співчуваю. Дуже важко втратити найрідніших.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Надія Боднар
Нехай з Богом спочиває. Мої співчуття.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Ліліана Білік
Нехай з Богом спочиває 🙏Прийміть щирі співчуття ...

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Оксана Дунець
Нехай з Богом спочиває.Вічна пам'ять і щирі співчуття рідним!

Galyna Demyanova
Вічна пам'ять. Співчуття родині.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Наталія Мамчур
Надзвичайно велика втрата...,наші співчуття.Нехай з Богом спочиває.

2 тиж. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Ольга М.
Царство небесне покійній!Співчуття родині..

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Olga Petryk
Нехай з Богом спочиває

Марія Ростоцька
Вічна пам'ять...

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Олег Борткевич
Щирі співчуття...

1 тижд. [Подобається](#) [Відповісти](#) [Більше](#)

Olga Barna
Світлано, щиро співчуваю і сумую разом з Вами. Нехай Бог Вас береже у ці важкі хвилини. Нехай всяка біда Вас ominає, будьте здорові і щасливі.

-

Larysa Aksenchuk
 Moi Spivchytia. Dyze dobra Lyoudyna.
 Cvitlanochko trymajcia. Cvitla pamiat

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Анатолій Сафонік
 Вічна пам'ять. Співчуття рідним.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Леся Герасимюк
 Царство небесне і вічний спокій подай їй
 Господи.Співчуття рідним.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Антоніна Мельничук
 Вічна та світла пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Лариса Семків
 Співчуття рідним. Світла пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Gorokhivska Svitlana
 Царство небесне покійниці. Співчуття
 родині...
-

Olena Kravchenko
 Земля пухом царствие небесное

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Iryna Mazur
 Царство небесне! Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Світлана Сміян
 Сердечно дякую.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Нелля Костинская
 Співчую.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Oksana Kovtunovich
 Прийміть співчуття!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Lesia Yurovska
 Прийміть наші щирі співчуття. Нехай з
 Богом спочиває...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Olena Rybalka
 біль, втрата, але треба триматись та бути
 сильною , вічна пам'ять
-

Vira Kryvushchenko-Kachmaryk
 Нехай з Богом спочиває... світла і вічна
 пам'ять... співчуття родині і друзям...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Ольга Бортняк (Чапінська)
 Вічна пам'ять .Царство небесне!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Ruslana Aksenchuk
 Вічна пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Ірина Борвінова
 Царство небесне.вічна пам'ять.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Dmytro Dutka
 Вічна пам'ять. Наші співчуття родині
 Сміян.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше
-

Anatoliy Denysuk
 Співчуття родині та друзям. Вічна пам'ять.
-

Ліліана Білик
 Нехай з Богом спочиває 🙏Тримайтесь...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Olena Mitchenko
 Щирі співчуття!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Nalyna Kuryliv
 Вічна пам'ять

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Валентина Валентина
 Вічна пам'ять!Царство небесне!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Леся Шевченко
 Співчую

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Наталія Уніят
 Співчуваємо! Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше
-

Оля Савка
 Щирі співчуття, нехай спочиває з Богом 😊

Данута Слободянюк
Щиро співчуваю

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Оля Недошитко
Щирі співчуття! Хай з Богом спочиває.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ви відповіли - 1 відповідь

Олександр Шідловський
Щирі співчуття. Нехай з Богом спочиває...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Андрій Білоник
Співчуваю. Нехай спочиває з Богом 🙏

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Svetlana Ivantchenko

Oles Horodetsky
Щирі співчуття

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Андрій Мисак
Співчуваю. Хай з Богом спочиває.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Lyudmyla Prystupa
Співчуваємо... Царство небесне...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Марта Руденко
Прийміть найщиріші співчуття, Світлано Іванівно!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Галина Яремишин
Співчуття рідним, царство небесне покійній.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Oksana Romaniuk
Щирі співчуття. Царство небесне мамі.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Галина Криницька
Вічна пам'ять . Тяжка втрата . Мої щирі співчуття 🙏🙏

Marta Dzhus
Прийміть мої щирі співчуття! Вічна пам'ять....

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Уляна Ільницька
Наші найщиріші співчуття! Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Надія Гулько
Щирі співчуття! Вічна пам'ять. Царство небесне .

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Галина Криницька
Світла пам'ять . Щире співчуття 🙏🙏

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Світлана Сміян
Дякую за щирі слова співчуття.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Tatyana Bezenko
Співчуваю ..

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Еля Ландяк
Вічна пам'ять.прийміть щирі співчуття

Лариса Журавльова
Щирі співчуття!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Руслана Іванець
Щирі співчуття! Вічна пам'ять!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Larysa Levytska
Щиро співчуваю. Царство небесне.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Светлана Триполка
мої соболезнавання

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Марія Любашевська
Співчуваю.Царство небесне мамі. 🙏

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Igor Feduk
Співчуття! Вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Петро Мазур
Щирі співчуття.

Мар'ян Гребеник
Співчуємо...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Игорь Скрыпник
Щірі співчуття!! Царстві небесне і світла пам'ять ...

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Любомир Синоверський
Співчуємо. Царство небесне.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Olena Kravchenko
Вечная и светлая память

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Вероніка Сагайдак
Щиро співчуємо

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Омелян Синенький
Співчуваю!!!

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Tatyana Lysunets
Співчуваю...

Nataliya Lishchenko
Щірі співчуття усій Вашій Родині! Царство Небесне світлім Лідії Василівні! Любимо, обіймаємо, плачемо 😭.....Родина Ліщенків...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Dmitry Rekalov
Щірі співчуття...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Kvitoslava Chaban
Пані Світлано, щірі співчуття. Вічна і Світла Пам'ять Вашій мамі!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Alla Boychuk
Царство небесне і вічна пам'ять ...

Valentina Bondar
Искренние соболезнования!
Вечная, долгая и светлая память!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Любов Шендеровська
Щірі співчуття. А мамусі Царство небесне і вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Оксана Боярчук
Щірі співчуття. Вічна пам'ять.

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Oksana Yavorska
Співчуваю...Тримайтесь....

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Ирина Головач
Щиро співчуваю

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Надія Летка
Вічна пам'ять

1 тижд. Подобається Відповісти Більше

Тетяна Волинець
Щірі співчуття! Вічна пам'ять!

Nadiya Arkhipova
Прийміть найщиріші співчуття... Вічна пам'ять Вашій мамі....

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Sasha Rubin
Свет,тримайся!нехай їй земля буде пухом!
☹️

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Ольга Денефіль
Прийміть найщиріші співчуття... Вічна пам'ять....

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Марія Синенька
Шановна, Світлана Іванівна.
Прийміть співчуття.
....вічний відпочинок дай Господи, а світло Істини, нехай світить. Амінь. м.ю

Ivan Ivasenko » Світлана Сміян

25 жовтня о 16:08 · 📱

Прийміть щірі співчуття. Хай з Богом спочиває
Ліда Василівна. Земля їй пухом і Вічна пам'ять.

Roksolana Hnatyuk

Прийміть мої співчуття 🙏🙏🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Наталія Мамчур

Наші співчуття...царство небесне нашим Мамам,місяць назад в мене теж не стало самої дорогої людини,царство небесне їм 🙏🙏 2

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Галина Мотюк

Співчуваємо, сумуємо разом з Вами. Ми це пережили.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Inna Kozlova

Співчуваю...🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Наталія Олексів

Светочка,тримайся.Горюй і плач,молись за упокій душі мамусі.Співчуваю,теж це пережила.Світла пам'ять і царство небесне твій найдорожчий.

Михайло Коробій

Дуже добра і порядна була Людина !!!!!
Співчуваю родині.

минулої сб Подобається Відповісти

Більше

Наталія Намісняк

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Vitaliy Marynovskyy

Вічна пам'ять.

Наталія Василівна Банадига

Щирі співчуття! Вічна пам'ять про хорошу людину, турботливу жінку,люблячу маму і бабусю! Царство небесне!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Марія Синенька

...нехай спочиває у спокої,амінь.

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Тамара Воронцова

Сітоана Іванівна, прийміть щирі співчуття... Царство небесне вашій мамі

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Oksana Romushka

Нехай земля буде похорон...🙏

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Наталія Лупак

Вічний спокій Вашій Мамі! Співчуваємо....
..

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Iryna Smachylo

Прийміть наші щирі співчуття... Вічна пам'ять...

Оксана Когут

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Надя Адамішин

Вічна пам'ять

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Анна Пашкевич

media1.tenor.co

media1.tenor.co

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Konstantin Krapivin

Хай з Богом спочиває

Тетяна Бігуняк
Наші співчуття

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Vitalii Kadubets
Світлано Іванівно, прийміть наші щирі співчуття.
Нехай спочиває з Богом!..

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Леся Коковська-Романчук
Плачемо разом з вами

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Инна Гулыма
Щирі співчуття... Світла пам'ять ...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Galyna Symko
Прийміть співчуття!

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

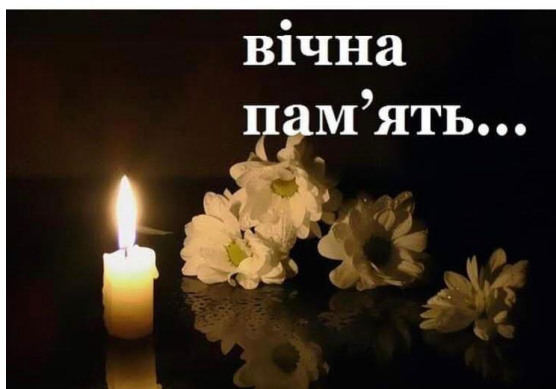
Andriy Bazylevych
Вічна та світла пам'ять ...

2 тиж. Подобається Відповісти Більше

Tetyana Vitruk Koval
Мої співчуття! Вічна пам'ять Вашій мамі!

Адміністрація Тернопільської обласної дитячої клінічної лікарні приносить щирі співчуття близьким та рідним з приводу непоправної втрати Сміян Лідії Василівни - лікаря - педіатра, яка тривалий час працювала в нашій лікарні.
У цей скорботний час поділяємо Ваш біль і сумуємо разом з Вами.
Світла пам'ять...

СПІВЧУТТЯ

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського висловлюють глибоке співчуття колишньому ректору, заслуженому працівнику вищої школи, члену-кореспонденту НАМН України, почесному професору нашого університету Івану Семеновичу Сміяну та всій його родині з приводу смерті дружини

Лідії Василівни.

Літературно-художнє видання

СМІЯН Іван Семенович

CANTUS CYCNEUS

(Лебедина пісня)

В авторській редакції

Дизайн обкладинки: *Світлана Бедна*

Відповідальна за випуск: *Маргарита Більчук*

Формат 60×84/16. 4,2 ум. др. арк., 3,4 обл.-вид. арк.

Тираж 100. Замовлення № 21-66.

Редакція газети «Підручники і посібники».

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: 096-948-09-27; 097-503-53-76

pip.bookpost@gmail.com